අම්බලන්ගොඩ කරත්තකන්ද සුභද්‍රාරාම විහාරයේ චෛත්‍ය රාජයාණන් වහන්සේ

දසපාරමීතා

සංස්කරණය

පූජ්‍ය අකුරේගොඩ රතනසාර හිමි.

සුගත තථාගත සම්බුදු සමිඳු

නිබඳා වන්දන දසමරු ජයගත් ලෝක විරාජිත අසම ගුණේ
මනසා නන්දන නිදුකා නෝ ඔබ බුදුවූවේ බෝතුරු සෙවණේ
පරමානන්දන කුසිනාරාවේ පිරිනිවි පෑවේ සල් උයනේ
සවනා නන්දන දෙසූ දහම් කඳ සත හට මග පෑවේ නිවනේ

ජගදා නන්දන ඉසුරාණෝ ඔබ බව සිඳු සුරහර සමිඳාණෝ
පරමානන්දන දියනා, තරපත, නිසියුරු කලපති සමිඳාණෝ
සවනා නන්දන මධුර මනෝහර දහම් දෙසුව බුදු සමිඳාණෝ
නිබඳා වන්දන තරිඳු තිලෝනා ලොව්තුරු නම දිනු සමිඳාණෝ

ජගතා නන්දන සණරාමර වූ ලෝක තිවංකර බුදු සමිඳූ
බැති පා වන්දන අජරාමර වූ පිවිතුරු කරුණා ගුණ පසිඳූ
සිරසා වන්දන අපරාජිත වූ ගුණමිණි දම් කඳ සතුට බෙදූ
පිණිපා කරනෙමි ගුණ රුවණා කර සුගත තථාගත බුදු සමිඳූ

ජනතා වන්දන ශීල ගුනෝපිත මුදිතා ගුණ පිරි බුදු සමිඳේ
ජගදා වන්දන උතුරා මෙත් සිත බව නිම කල සම්බුදු සමිඳේ
කරුණා නන්දන බවයේ මොහඳුර සිදබිඳ දැමු ලොව්තුරු සමිඳේ
බැතිබා වන්දන සිරසා වන්දන පිණිපා කරනෙමි බුදු සමිඳේ

වාරියගොඩ,
මහීපාල ඒ. සිරිසේන,
අලව්ව.
(19.09.2013 බුදු සරණ)

මහලු මඩමක තනි වූ මවක්......

පිල මත ඉඳන් බත් කෑ හැටි ඇල් හාලේ
දෙහි රස ගෙනේ දිවඟට පොල් සම්බෝලේ
එක්වී පිරිස සමඟින් පුර හඳ සිසිලේ
ආසයි අහන්නට බණ පන්සල් මිදුලේ

රටා පැදුරු නිම වූ සව්බල දෝතේ
ඕවිට අයිනේ විවු පොල් අතු දිරි දෑතේ
පිල්ලෑවට ගොසින් කොල මිටි බැඳි දෙඅතේ
අද තනි රකින්නේ සැරයටියකි සුරතේ

කුටියක සිරව අඳුරේ ගෙවුවත් ජීවේ
තවමත් සෙනෙහෙ උපදිනවා නුඹ හමුවේ
මඳ මඳ ගිලිහි යන ජීවිත නවතාවේ
මරණය මගේ තනියට ළඟ සිටියාවේ

පිරිසිඳු රුහිරු කිරි කරමින් නෙක රැයක
ගෙන ගියෙ පුතේ ළය කකියා සිහිනයෙක
සසර ගමනෙ කළ පවු නිම වුණු දාක
මවු පුතු ලෙසින් ජීවත් වෙමු එක ගේක

එච්. බී. තමරා දමයන්ති,
බතීගම - මධ්‍යම, දික්වැල්ල.

පෙරවදන

සත්‍ය අවබෝධ කර ගන්න ක්‍රම තුනකි. බුදු - පසේ බුදු - රහත් යන උතුම් තත්වයට පත්වීම නිසා සසර තුනකින් එතරවූ සැමදා සැප ඇති නිවණට පත් වෙති. ඒ උතුම් සත්‍ය අවබෝධය දක්වා දීර්ඝ කාලයක් පුරුදු පුහුණු කලයුතු ධර්මතාවයන්ට ''පාරමී'' යැයි කියති. මෙකල නමුත් මේ උතුම් දානාදී පාරමී ගුණ සපුරා ගැනීට හැකිව ඇති පිංවතුන්ලාට මේ ජීවිතයේදී නමුත් රහත් බව ලබා ගත හැකිය. ධර්මවිනය ලොව පවතිනාක් කල් ලොව රහතුන් නැතැයි කිව නොහැක. රහතන් වහන්සේලා තමාගේ රහත් බව ලොවට පෙන්වමින් කියමින් වැඩම කරන අය නොවෙති. දුටුවන් හට දන ගැනීමට ලකුණක්ද රහතන් වහන්සේලා කෙරෙහි නොමැත. එබැවින් රහතන් වහන්සේලා වැඩ සිටියේ නමුත් හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වෙති.

දාන - සීල - නෙක්ඛම්ම - ප්‍රඥා - විරිය - ඉවසීම - සත්‍ය - අධිෂ්ඨාන - මෛත්‍රී - උපේක්ෂා යන දස පාරමී ගුණ සපුරා ගැනීම තුලින් සසර දුක් තරණයට හැකියාව ලැබෙති. මුල් පාරමිතාව දානයයි. ඒ අතුරින්ද ධර්ම දානය උසස් වෙති. ධර්මය ලිවීම, මුද්‍රණය කිරීම ඒ සඳහා අනුග්‍රහය දැක්වීම ආදිය උසස් දානයයි. පූජනීය අකුරේගොඩ රතනසාර ස්වාමීන් වහන්සේ මේ උතුම් දානය නිතර සිදුකරමින් ධර්ම විනය හදාරමින් ගුරු ගෞරවයද ආරක්ෂා කරගෙන වැඩ වාසය කරන ඉතා හොඳ හිමි නමකි. උන්වහන්සේ වයවෘධ උවත් උත්සාහයේ අඩුවක් නොමැත. අළුයම අවධි වීම තෙරුවන් වන්දනා කිරීම බණ භාවනා කිරීම පිරිත් දේශනා කිරීම උන්වහන්සේ නිතර සිදු කරමින් පාරමී ගුණ දියුණු කර ගනිති. දහම් පොත් රැසක් සංස්කරණය කර ඇති අතර **''දසපාරමිතා''** නමින් උතුම් ග්‍රන්ථයද සම්පාදනය කරන ලදී. ධර්මය පිළිබඳව දතයුතු කරුණු රැසක් මෙහි අන්තරගත වී ඇති බැවින් කීප විටක් මෙම පොත කියවා බලා ධාරණය කරගත යුතුයි.

තව තවත් මෙවන් ධර්ම දානමය පිංකම් සිදුකර ගැනීමට පූජනීය අකුරේගොඩ රතනසාර ස්වාමීන් වහන්සේට නිදුක් නිරෝගී සුව දීසාසිරි ලැබේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමි.

ගල්දූව ආරණ්‍ය සේනාධිපති ත්‍රිපිටක විශාරද අති පූජනීය කහගොල්ලේ සෝමවංස මාහිමිපාණන් වහන්සේටත් අනිකුත් මහ සඟරුවනට දීසාසිරි පිණිස වේවා! අපවත් වී වදාළ ආචාර්ය උපාධ්‍යායන් වහන්සේලාට බුදු බව ලැබේවා! මව් පිය ඥාතීන්ට නිවන් සුව පිණිස වේවා! මුද්‍රණ වියදම් දැරූ සියලු දෙනාට නිදුක් නිරෝගී සුව කෙලවර අමාමහ නිවන් සුව ලැබේවා! ඔබ අප සියලු දෙනාට පාරමී ගුණ පුරා ජරා මරණ දුකින් නිදහස්ව ලබන්නා වූ අමා මහ නිවන් සුව පිණිස මේ උතුම් ධර්ම දානමය පිංකමත් හේතු වේවා! වාසනා වේවා! යි මෛත්‍රී සිතින් ප්‍රාර්ථනා කරමි.

ඔබ සැමට සැප වේවා!

මෙයට,
කාරුණික
ලග්ගල කල්‍යාණවංස ස්ථවිර,
ශ්‍රී ගුණවර්ධන යෝගාශ්‍රමය,
ගල්දූව, කහව,
අම්බලන්ගොඩ.
2017.01.25 දින

පොත ගැන කෙටි හැඳින්වීමක්

"සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති" සියලුම දානයක් අභිබවා ධර්මදානයම අති ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ අවුරුදු 5000 ක් පවතින ගෞතම සම්බුද්ධ ශාසනය මෙතෙක් අවුරුදු 2600 සහ ඉදිරියට තවත් අවුරුදු 2400 ක් පවත්වාගෙන යනු ලබන්නේ බුදුදහම පරපුරෙන් පරපුරට ආරක්ෂා කරගෙන එන බැවිනි. හිමාල වනයෙන් ආරම්භ වන ඉතා පිරිසිඳු මහා ගංගාවක් මහා සාගරයට එක්වෙන කොට කුණු වෙවී ගඳ ගසමින් පාවෙන මිනී කුණු හබලෙන් ඉවත් කරමින් යන්නා සේ එදා පළමුවන ධර්ම සංඝයනාවෙන් ආරම්භ කරන ලද බුදුදහම වර්තමානය වන විටත් තව අවුරුදු 2400 ක් ඉදිරියට තිබියදීත් ධර්මය විකෘති වීම්, මුද්‍රණ දෝස, එක් එක් අයගේ මතිමතාන්තර ඇතුලත් කිරීම් (ගඟට මිනීකුණු දැමීම) ආදි තවත් නොයෙක් කරුණු කාරණා නිසා මනුෂ්‍යයන්ගේ ආත්මාර්ථකාමීත්වයත් හා බුදුදහම අන් සියළුම ආගම් දර්ශණ වලට පටහැනිව (පව් සමාකරන්නෝ හා ගැලවුම් කරුවන්) යන නිසාත් එයට සතුරුව එන බලවේග නිසාවත් සත්‍ය ජයගනී කියන්නා සේ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අධිෂ්ඨාන බලය නිසා අවුරුදු 5000 ම මේ ලක් දෙරණේ එය බබලන්නේය.

අපේ බොදුනුවන් වර්තමානයේ ධර්මය වෙනුවට අධර්මය පසු පස යාම නිසා මාර බලවේග උත්සන්න වෙමින් ධර්මය යටපත් නොවන්නට ධර්මය ඉගෙන ගත යුතුයි. ඒ සඳහා සාගරයේ දිය බිඳක් සේ මාගේ ශක්ති ප්‍රමාණයෙන් ඉතා වටිනා කාලානුරූපව කළඑලි දක්වන මෙවන් ධර්ම ග්‍රන්ථ මඟින් කෙරෙන්නේ දෙතිස් මහා පුරුෂ ලක්ෂණය කුමක්ද, දස පාරමිතාව යනු කුමක්ද, මහා මංගල සූත්‍රය යනු කුමක්ද ආදී යටපත් වෙමින් යන බුදුදහම වර්තමාන, අනාගත පරපුරට දායාද කරදීමත් තවත් මේ වනවිට ඉතා අගනා දහම් පොත් කිහිපයක් සමාජගත කිරීමට සූදානම්ව ඇත.

මීට මෙතැති,
පූජ්‍ය අකුරේගොඩ රතනසාර හිමි.
07.11.2016

නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස !!!

ප්‍රථමාභිනීහාර කථා නම්වූ
දෙවන පරිච්ඡේදය

අසරණ සරණ වූ සරණගත වජ්‍රපඤ්ජරවූ කරුණා නිධාන වූ කකුසඳ, කොණාගමන, කාශ්‍යප, ගෞතම, මෛත්‍රිය යන බුද්ධ දිවාකරයන් පස්දෙනෙකුන් වහන්සේගෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිත හෙයින් භද්‍ර කල්ප යයි ලදනම් ඇති මෙම කල්පයට සාරාසංඛෙය්‍ය කල්ප ලක්‍ෂයකින් මත්තෙහි සාරමණ්ඩ නම් කල්පයෙහි සතරවන අතුරුකප සවිඥානක, අවිඥානක රත්නයට හා ලෞකික ලෝකොත්තර සම්පත්තියට උත්පත්ති ස්ථාන නම්වූ බුද්ධ, පසේබුදු, අග්‍රශ්‍රාවක, මහාශ්‍රෘවක චක්‍රවාලච්ච චක්‍රවර්තී නරෝත්තමයන්ට ප්‍රතිස්ඨාධාරවූ ගංගා, ගිරි, තටාකාරණ්‍යග්‍රාම රාජාධාන්‍යාදියෙන් සමලංකෘතවූ ජම්බුද්වීපයෙහි,

හස්ති ශබ්දය, අශ්ව ශබ්දය, භෙරි ශබ්දය, සංඛ ශබ්දය, රථ ශබ්දය යනාදී දසවිධ ශබ්දයෙන් නිශ්‍රෝශවූ සවර්ණ රජතාදී උත්තුඟ යෂ්ටිකෝටියෙහි බඳනා ලද ධවජපතාකාව ලම්බිත ක්‍ෂුද්‍ර ඝණ්ඨිකා නාදයෙන් අභිරම්‍යවූ ඇත් සේනා, අස් සේනා, රිය සේනා, යෝධමුළුයයි කියන ලද චතුරංගිනි සේනාවෙන් හා එළුපළෙලු ගව මහීෂාදීන් හා වස්ත්‍රාභරණ ධනධාන්‍ය, කැම්, බීම් ආදියෙන් සමෘද්ධවූ උභය වීථියෙහි සඳුන්, කපුරු, කොට්ටම්, කළුවැල්, දෙව්දුරු, තකුල් ආදීවූ සුගන්ධයෙන් සහ දෑසමන්, සපු, දූනුකේ මුහුළුසලාදී පුෂ්පාන්න පංක්තියෙහි සෞරභ්‍යයෙන් ඒකසුගන්ධ වූ ක්‍ෂෞම දේශයෙහි පත්තුණ්න දේශයෙහි චීන දේශයෙහි උපන් පිළිහා අනෙක වර්ණ ඇති අනේක විධ වස්ත්‍රාපන පංක්තියෙන්ද මුක්තා මාණික්‍යාදී රත්නාපණපංක්තියෙන්ද සශ්‍රීක වූ සුපරිසුද්ධ වාලුකා තල ඇති චන්ද්‍රවංක තිකෝනාදී රම්‍යවීථියෙන් ශෝභමාන වූ තර්කව්‍යාකරණාදී සර්ව ශාස්ත්‍රයෙහි දක්‍ෂානෙක

පණ්ඩිතයන්ගෙන් හා අධිකරණ විනිශ්චයෙහි තුලාප්‍රතිභාග සේනානායකාදීන් විසින් නිත්‍යසෙවිත ඉසිලිගිලි සංකාශානෙක විචිත්‍රචිත්‍ර කර්මාන්තාදීන් සකලජන චිත්තානන්දනීයවූ නෛකවිධ ශාලාවෙන්ද පංකනීර ශුස්කාඛ්‍යාදී සීකාත්‍රයකින් හා ඉෂ්ටිකාශෛලාදීන් නිර්මිත වූ සුනුවමින් සුදුවූ චක්‍රාවාට පර්වතාකාර ප්‍රකාරවලයාලංකෘත අත්‍යුත්තුඟ ගොපුර තොරණයෙන් සමලංකෘත වූ දෙවියන්ගේ ආලකමන්දානම් රාජධානිය සේ සදාරම්‍ය වූ ක්‍ෂණික මරණ නැති හෙයින් අමරයයි කියන ලද දෙවියන් වැනි නරනාරි සමූහයාගෙන් සමාකීර්ණ හෙයින් අමරවතී නුවරයයි ලද නම් ඇති පුටභෙද නාඛ්‍ය රාජධානි යෙහි,

යනාදීන් වර්ණනීයවූ කමලාසන සංඛ්‍යාත මහා බ්‍රාහ්මයා විසින් ලෝකයා හට ප්‍රකාශ කල චාතුර්වෙදය හියෝ්‍යා භාවයෙන් බ්‍රාහ්මනයන් විසින් නික්මෙන හෙයින් බ්‍රහ්ම ශිෂ්‍ය වූ ශිෂ්‍යයන් චතුර්විධ පුත්‍රයන් කෙරෙහි ඇතුලත් හෙයින් බ්‍රහ්ම පුත්‍රයහයි කියන ලද සත්වන කුල පරම්පරාව දක්වා කිසිවෙකුට තොප මෙබඳ කුලයකැයි කී කල්හි තොපත් මෙබඳු කුලයක් ඇති අය නොවේදැයි ඇසීමට ඉඩක් නැති හෙයින් අනින්දිතවූ උභය කුලයෙන් පාරිසුද්ධවූ,

මෙසේ දක්වන ලද ත්‍රිවිධ මහාසාර කුලයන් අතරින් බ්‍රාහ්මණ මහාසාර කුලයෙහි ජලපොළව සේ ගැඹුරු වූවත් උණ පුරුක්සේ සිඳීමෙහි සමර්ථවූ තීක්‍ෂණ ප්‍රඥා ඇති හෙයින් යථාප්‍රවෘත්ත අර්ථාන්විත අත්වතී නමින් යුක්තව රූප ස්වභාවයෙන් අග්‍රප්‍රාප්තව අඩු තුන්කෙළක් පුරඟණන්ගේ නෘත්‍ය ගීතාදි දර්ශනයෙන් ප්‍රමාදව සිහිමුලාවූ සක්දෙව් රජහු ඇකයෙන් බැස උයන්කෙලි කොට නැවත තව්තිසා දෙව්නුවරයයි සිතා අමරවතී නම් රාජධානියට සම්ප්‍රාප්තවූ දිව්‍ය පුත්‍රයෙක් සේ සුමේධ නම් කුමාරයෙක්ව ඉපිද ගොවිතැන් ආදී කිසිවෙකට ඉදිරිපත් නොවී,

ඉහත කී කල්පයෙහි උපන්නාවූ සුමෙධ නම් කුමාරයා එහි ඉගෙනගත යුතු සියළුම ශාස්ත්‍රයන් ඉතා කෙටි කලකදී ඉගෙන සකල කලාවෙන් නිපුනත්වයට පත්ව ඒ ශුස්ත්‍රය නමැති සාගරයෙහි පරතෙර දූක සකල කලචාරී භාවයට ප්‍රාප්තවූ සේක.

බුඬවංශ දේශනාවෙහිදී මෙසේ වදාළා තිබේ

ඒ සුමෙධ නම් බෝධි සත්වයන්ගේ දෙමාපියන් පරලෝක ප්‍රාප්තවූ කල්හි මහා භාණ්ඩාගාරික අමාත්‍යයෝ ''ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේගේ උභය කුල පරම්පරාවෙහි පැවත එන මේ වස්තු සම්භාරය බලා වදාළ මැනව'යි'' අනෙකරත්න ගර්භ සහස්‍රයන් දොර ඇර දැක්වූ කල්හි මාගේ හත්මුතු පරම්පරාවම මේ ධනය රැස්කොට තබා ගියාහු මෙයින් කිසිවක් නොගෙනම ගියාහුය මා විසින් මේ ධන සම්පත් දන්දීම් වශයෙන් මා කැටිව ගෙනයන්නට උවමා යයි සිතා රජතුමාට එපවත් දන්වා ධන ධාන්‍යයෙන් ප්‍රයෝජන කැමති කෙනෙක් සුමේධ බ්‍රාහ්මණයාගේ නිවසට එන්න යයි නුවර පුරා අඬ බෙර ගස්වා සුගන්ධාඝ්‍රාණය කළ යාචක ජනකැමති භෘගයන් අවුත් රැස්වූ කල්හි රුවන් නමැති මුවරදවතුරෙන් ඔවුන් සන්තර්පණය කොට හෙවත් යාචකයන්ට සිත් ලෙස දින හතක් රුවන් පිරූ ගබඩා වල දොර විවෘත කොට දන්දුන් සේක. ඉන්පසු මාගේ ස්වාමිදරුවූ සුමෙධ බෝධිසත්වයෝ දිනක් දෙව් විමානයක් සෙයින් උතුම්වූ මතුමහල් තලයෙහි වැඩ සිටිමින් මෙසේ සිතූ සේක.

කෙසේද යත් ?

''සුමෙධ පඬිතුමා නැවත නැවත භවයෙහි ප්‍රතිසන්ධ ග්‍රහණය කිරීම නම් මහත් දුක් වන්නේය. එසේම උපන් උපන් ආත්මයක් පාසාම ශරීරයේ විනාශවීමද දුක් වන්නේය. මමද ජාතිය ස්වභාව කොට ඇත්තෙමි. ජරාවත් ස්වභභාව කොට ඇත්තෙමි. ලෙඩ රෝගත් ස්වභාව

කොට ඇත්තෙමි. මරණයත් ස්වභාව කොට ඇත්තෙමි. මෙසේ ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ ඇති සසරෙහි දුක්විඳිනා මා විසින් මේ කිසිවක් නැත්තාවූ ඒකාන්ත සැප ඇති රාගාදීන් තැවීමක් නැති හෙයින් සිහිල් වූ අමෘතමහා නිර්වාණය සොයන්නට වටනේය. භවයෙන් මිදී නිර්වාණගාමී වූ එක් මර්ගයකින් විය යුතු යයි සිතූ සේක.

ඉන් මත්තෙහි මෙසේද සිතූ සේක. යම් සේ ලෝකයෙහි කායචිත්ත පීඩා කරන්නාවූ දුක නසන සැපනම් දෙයක් ඇත්ද, එපරිද්දෙන් භවය ඇති කල්හි ඒ භවය විනාශයට සුදුසුවූ විභවයකුත් ඇතිවිය යුතුය. ලෝකයෙහි නොඉවසිය හැකි උෂ්ණයක් ඇති කල්හි නැසිය යුතු ජලපවන් ආදී සිසිල් දෙයකුත් ඇද්ද එපරිද්දෙන් රාග ගිනි, තරහ ගිනි, මෝහ ගිනි සංඛ්‍යාත ත්‍රිවිධාග්ගිනි නිවන නිර්වාණයකුත් තිබිය යුතුය. යම් සේ ලෝකයෙහි ලාමකවූ පවිටු ධර්මයක් ඇති කල්හි ඒ නැසිය යුතු කල්‍යාණ වූ ධර්මයකුත් ඇද්ද හෙවත් අකුසල් නසන කුසල් නම් දෙයකුත් ඇත්තේමය වේද එපරිද්දෙන් ඒ ඒ ස්ථානයෙහි උපදවන පවිටු ජාතිය ඇති කල්හි එම ජාතිය නසන්නාවූ නිර්වාණයකුත් ඇත්තේමය යයි නිවණ ඇති බව නිශ්චය කොට සිතූ සේක.

බුදු, පසේ බුදු රජාණන් වහන්සේලාට හැර වෙනත් කිසිවෙකු විසින් සොයාගත නොහැකි නිර්වාණය ඇති බව මෙසේ නොයෙක් නොයෙක් උපමාවෙන් නිශ්චය කොට සොයාතබා කාමයෙන් නික්ම ගොස් ඒ නිර්වාණය සෙවිය යුතු ලෙසට නොයෙක් උපමා නැවත සිතූ සේක.

කේසේද යත් ?

එම්බා සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි, යම් පුරුෂයෙක් කුණු අසූචි වලක වැටී කිලිටිවූ අත් පා ඇතිව පස්පියුමෙන් ගැවසී සිසිල් පැනින් පිරී තිබෙන විලක් දැක ඒ විලට බසින්නට මග නොසොයා නම් මේ විලට බැස

මාගේ ශරීරයෙහි ගෑවී තිබෙන්නාවූ අසූචිමල සෝදා පිරිසිදු වෙමියි සිතා විලට බසින්නට උත්සහා නොකෙරේනම් ඒ මෝඩ පුරුෂයාගේ වරදක් මිස විලෙහි දෝෂයක් නොවේද, එසෙයින්ම ගංගා, යමුනා, අචිරවති, ආදී වූ එකොළොස් දහස් පන්සිය හැත්තෑපහක් ගංගාවෙන්ද, අසූ හාරදහසක් යොදුන් ගැඹුරු මහා සාගරයෙන්ද සෝදා සුඩකොට ගත නොහැකි කෙලෙස් නමැති මල පිරිසිදු කිරීමට සමර්ථවූ නිර්වාණ නමැති විලට බැස කෙලෙස් නමැති මල සේදීමට උත්සාහ නොකෙරෙත් නම් තොපගේම වරදය, නිර්වාණ නමැති විලෙහි වරදක් නොවන්නේය.

යම්සේ සොරුන් විසින් අල්ලා ගන්නා ලද පුරුෂයෙකුට ගැලවී යාමට මාර්ගය තිබියදීත් ඔහු ගැලවී පලා නොයන්නේ නම් මාර්ගයෙහි දෝෂයක් නොව ඔහුගේම දෝෂයකි. එපරිද්දෙන් කෙලෙස් නමැති සොරුන් විසින් පිරිවරණ ලදුයේ වටකොට සිසාරා ගනු ලැබුයේ නිර්වාණ නමැති මාර්ගය තිබියදීත් එහි නොයානම් ඒ නිවන් මඟ නොසොයානම් එම පුද්ගලයාගේම වරද මිස නිවන් නමැති මාර්ගයෙහි වරදක් නොවන්නේය. යම්සේ රෝගයකින් අධික පීඩාවක් විඳිනා පුද්ගලයෙක් සර්වාංගෙම රෝගාභාද සුවකිරීමෙහි දක්‍ෂ වෛද්‍යචාර්යයෙකු සමීපයෙහි සිටියදීත් ඒ වෛද්‍යාචාර්යතුමා වෙත පැමිණ ලෙඩේට නිසි පිළියම් නොකරනවානම් ඔහුගේ වරද මිස වෛද්‍යවරයාගේ දෝෂයක් නොවේද. එමෙන්ම ධන්වන්තරිආදීන් විසින් අනෙක ශතසහස්‍ර ග්‍රන්තයෙන් රචනාරන ලද සර්ව වෛද්‍යශාස්ත්‍රයෙහි දක්‍ෂ ජීවකාදීන් විසින් වුපසමනය කොට ගත නොහැකි කෙලෙස් නමැති රෝගයෙන් අභිපීඩිත වූයේ කෙලෙසුන් ව්‍යාපශමනයට සමර්ථවූ නිවන් නමැති ආචාරීන් නොසෙවීම පුද්ගලයාගේ දෝෂය මිස නිවන් නමැති ආචාරීන්ගේ දෝෂය නොවන්නේ යයිද සිතූ සේක.

මෙසේද සිතූ සේක, ඒ කෙසේද යත් ?

යම්සේ සැරහීම් කැමති පුරුෂයෙක් බෙල්ලෙහි බඳනා කුණපයක් ඉවත් කර දමා සැපසේ යේද, එපරිද්දෙන්ම මා විසිනුත් මේ කුණු ශරීරය හැර දමා අනපෙක්‍ෂාව ඇලුම් නැතිව නිර්වාණය නමැති නුවරට පැමිණිය යුතුය. තවද යම් කිසි භූමියෙක කරන ලද මල මූත්‍රාදියෙහි කිසි කැමැත්තක් නොකොට පිළිකුල් කොට ස්ත්‍රී පුරුෂයෝ අනපේක්‍ෂාව හිතින් හෝ දශාන්තයෙන් හෝ නොගෙන යද්ද එලෙසම මා විසිනුත් මේ කුණු ශරීරයෙහි ආලයක්, බැඳීමක් නොකොට නිවන් පුරයට යා යුතුය. තවද නාවිකයෝ දිරා ගිය වතුර කාන්දු වන නැව කෙරේ කැමැත්තක් නැතිව අත්හැර දමන්නේද, එලෙසින් මා විසිනුත් නව දොරකින් වැගිරෙණ කුණු ඇති මේ ශරීරය කෙරෙහි පිළිකුල් උපදවා නිවන්පුර යා යුතුය.

තවද යම් පුරුෂයෙක් වස්තු සම්භාරයක් ගෙන සොරුන් ගහන මාර්ගයක යන්නේ තමන්ගේ වස්තුව සොරුන්ගෙන් උපද්‍රවයක් වේදෝ යන භයින් ඔවුන් හා නොගොස් නිරුපද්‍රව මාර්ගයකින් යත්ද එලෙසින්ම මා විසිනුත් සොරුන් වැනි මේ ශරීරය හැර යා යුතුය. මේ ශරීරය කෙරෙහි තෘෂ්ණාව කෙරෙත් නම් කුසල් නමැති රුවන් නසන්නේය. එමනිසා මා විසින් කුසල් නමැති රුවන් නැසීමට භයින් මේ ශරීරය හැර යායුතුමය යිද සිතූ සේක.

මෙසේ සුමෙධ පණ්ඩිතයෝ අනේකවිධ උපමාවෙන් ගිහි ගෙයින් නික්මෙන්නට සුදුසු මේ අර්ථය සිතින් සළකා තමන්ගේ ප්‍රමාණාතික්‍රාන්තවූ භෝගස්කන්ධය යටකී ක්‍රමයෙන් කෘපණ සංඛ්‍යාත දුගී දිළිඳුන් හා අඬිකසංඛ්‍යාත මඟීන්හා යාචකාදීන්ට දන්දී වස්තුකාම කෙලෙශකාමය හැර අමර නම් නුවරින් නික්ම හුදකලාව හිමවත ධර්මික නම් පර්වතය නිසා ආශ්‍රමයක් කොට එහි පන්සලක් හා

පඤ්චදෝෂවිනිර්මුක්ත සක්මනක් මවා කාමච්ඡන්දාදි පඤ්චනීවරණ දෝෂයන් කෙරෙන් වෙන්වූ "එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනංගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ" යි කියන ලද අටකාරණ ගුණයෙන් සමූපෙතවූ,

යනු හෙයින් දක්වන ලද ඍද්ධිය පරසිත් දන්නා ඥාණය පෙර උපන් කඳ පිළිවෙල දක්නා පූර්වේනිවාසානුස්මෘතිය දිව ඇසය, දිව කණය යන මේ පඤ්චාභිඥාන හා රූපාරූප අෂ්ට සමාපත්ති උපදවනු පිණිස ඒ ආශ්‍රමපදයේහි නව දෝෂ සමන්වාගතවූ සාටක යුගලය හැර ද්වාදසගුණ සමන්වාගතවූ වාකචීරය හැඳ ඍෂිප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවදි වූ සේක. මෙසේ පැවදි වූ තැනැත්තේ අෂ්ටදෝෂයකින් සමාකීර්ණවූ ඒ පන්සල හැර දශගුණ සමන්වාගතවූ වෘක්ෂ මූලයට එළඹ ධාන්‍යයෙන් සියලු භෝජනය හැර ප්‍රවෘත්තඵල භෝජනය කොට නිසද්‍යස්ථානචංක්‍රමණ වශයෙන් වීර්‍ය්‍ය කිරීමෙහි යෙදී දින හතක් ඇතුලතදීම අෂ්ටසමාපත්ති පඤ්ච අභිඥා ලාබීවූ සේක. මෙසේ තමන් වහන්සේගේ යථාප්‍රාර්ථනා අභිඥා බලයට පැමිණුනු සේක.

මේ පාළියෙහි ආශ්‍රමයක් පන්සලක් සක්මණත් මවා එහි විසිමියි යනාදි විසින් වදාළ හෙයින් සුමේධ පණ්ඩිතයින් විසින් ස්වහස්තයෙන්ම පන්සල් ආදිය කළාක් මෙන් හැඟෙයි. එසේ නොගණුව එදවස් බෝධිසත්වයන් වහන්සේ හිමවත පෙදෙස ධර්මකනම් පර්වත සමීපයට එලඹෙතියි දුටු සක්දෙව් රජිඳු විසින් මෙහෙයවනු ලදුව විශ්වකර්ම දිව්‍යපුත්‍ර අවුත් පබලුවන් සෙවෙනි ඇති රිදීපට පැහැවැනි සුදුවූ බිත්ති ඇති ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍යයෙහි රශ්මියෙන් කරන ලක්දාක් වැනිවූ සිත්කලු බිම් ඇති ආරාමයක් මවා එහි තාපස ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිවන තාපසවරුන්ට ප්‍රයෝජනවූ ත්‍රිදණ්ඩ තුණ්ඩිකාදි තවුස් පිරිකරද නිර්මිත කොට තබා එහි බිත්තියෙහි පැවිදි වනු කැමති යමෙක් මේ තාපස පිරිකර ගෙන පැවිදි වෙත්වයි අකුරු ලියා ඔහු ගිය කල්හී සුමේධ

පණ්ඩිතයෝ හිමවත වන භූමියෙහි තමන්ට නිවාසානුරූපවූ ස්ථානයක් සොයන්නාහු විශ්වකර්මයා විසින් මවා ගිය ආශ්‍රම ප්‍රදේශ දැක සක්මන් කෙළවරට ගොස් බලා පදලාඤ්ඡනයක් නොදැක විමසුව මැනවයි පන්සලෙහි දොර ඇර ඇතුලට ගොස් ඒ ඒ තැන්හි බලන සේක්, බිත්තියෙහි තිබූ අකුරු කියවා මට කැපවූ පිරිකර වන්නේය,

මෙම පිරිකර ප්‍රයෝජනයට ගෙන පැවිදි වෙමියි තමන් වහන්සේ ඇඳ පෙරව තිබූ සාටක යුගලය ගලවා එහි තිබූ අඳනය හැඳ සිවුර පෙරව අඳුන් දිවිසමක් එකාංශකොට බහා ශ්‍රී හස්තයෙන් සැරයටියක් ගෙන පන්සලින් නික්ම සක්මනට නැග කිහිප වාරයක් සක්මන් කොට තමන් වහන්සේගේ තාපසලීලාව බලා සතුටුව ශ්‍රමණ ධර්ම පුරණයෙහි උපන් උත්සාහ ඇති සේක් තවුස් පිරිකරකද එක් ස්ථානයක තබා සක්මන් මලුවෙහි කෙළවර ආසනයෙහි වැඩහිඳ දිවාකාළය ගෙවා සවස් වේලෙහි පන්සලට වැද නිද්‍රොපගතව සිට පසුව පිබිදී තමන් වහන්සේ ආගමන පරීක්ෂාකර බලන සේක්, මෙසේ සිතූ සේක.

"මම ගිහිවාසයෙහි ආදීනව දැක අමිතභෝග අනන්තයස හැර වනගතව නෛෂ්ක්‍රම්‍යය සොයා පැවිදි වූ වෙමි. එසේවූ මට මෙබඳු සැපපහසු පන්සලක විසීම දෙවෙනි ගිහි ගෙයක විසීමක් වන්නේය. එමනිසා මෙම පන්සල අතහැර වෘක්ෂ මූලයකට එළඹ ධාන්‍ය විකෘතීන් උපන් සියලු භෝජනයන් හැර නටුවෙන් වෙන්ව වැටෙන පලාපත්‍ර අනුභව කරමින් සැතපෙන ඉරියවුව හැර ඉඳීම්, සිටීම්, සක්මන් කිරීම් වශයෙන් වීර්‍ය්‍ය කලයුතුයි" යයි සිතා යථෝක්ත ක්‍රමයෙන් පන්සල හැර ගොස් සතර සම්‍යක් ප්‍රධාන වීර්‍ය්‍ය වශයෙන් දින හතක් තුලදීම පඤ්චාභිඥ අෂ්ට සමාපත්ති ඉපදවූ සේක. මෙම කාරනය ප්‍රකාශ කොට දක්වා වදාරන්නාවූ සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ කිඹුල්වත් නුවර න්‍යාග්‍රෝධාරාමයෙහි වූ රුවන් සක්මනෙහිදී ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේට ආමන්ත්‍රණය කොට එදා තමන් වහන්සේගේ පුණ්‍ය තේජසින් දෙවියන් මවාදුන් ආශ්‍රමය සඳහා,

මෙසේ සුමේධ නම් තාපසයන් වහන්සේ අභිඥාලාභීව ධ්‍යාන ක්‍රීඩාවෙන් හිමාල වනයෙහි වාසය කරන සේක. එසමයෙහි අවිද්‍යා නමැති අන්ධකාරය නසන්නාවූ සද්ධර්ම නමැති ප්‍රදීපාලෝකය කරන්නාවූ සියලු ලෝකයා හට ශාන්ති කරවූ දීපංකර නම් සම්‍යක් සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ඊට පූර්වභාගයෙහිම අනල්ප කල්ප කෝටිශතසහස්‍රයෙක්හි දානාදී සමත්‍රිංසත් පාරමී ධර්මයන් සම්පූර්ණ කරගෙන රම්‍යවතී නම් රාජධානියෙහි සුදෙව නම් නරපතින් නිසා සුමෙධා නම් බිසවුන් කුස ප්‍රතිසංධිග්‍රහණය කොට මවුකුසින් බිහිව දසදිග බලා උත්තර දිශාභිමුඛව සිංහනාද කොට ක්‍රමයෙන් වැඩී හංසාය - කොඤ්චාය - මයූරාය යන නම් ඇති තුන්පායෙහි ලක්ෂ ගණන් නාටක ස්ත්‍රීන් හා සමඟ රාජ්‍යශ්‍රී සම්පත් අනුභව කරමින් ලක්ෂයක් අවුරුද්දට ආයුෂ ඇතිව කාලය වන බැවින් දස දහසක් අවුරුදු මුලුල්ලෙහි ගිහිගෙයි වාසය කර පදුමා නම් දේවිය කුසින් වෘෂභස්කන්ධ නම් පුත් රුවනක් උපන් කල්හි,

ජරාජීර්ණ ව්‍යාධිමෘත සංඛ්‍යාත දෙවදූත්යන් තුන් දෙනා දැක සසර කලකිරී නැවත ප්‍රවුජිත රූපය දැක මෙලෙස කරමියි සිතා අලංකෘත හස්තිස්කන්ධාරූඪව එලෙසම සූවාසුදහසක් හස්තිස්කන්ධාරූඪවූ රජ දරුවන් විසින් පිරිවරණ ලදුව මහත්වූ රාජතෙදහසින් මහබිනික්කනින්ම පැවිදිව අනුව පැවිදි වූ කෝටියක් පමණ භික්ෂූන් පිරිවරණ ලදුව දසමාසයක් පුරා දුෂ්කරක්‍රියා කොට අන්‍යතර පුරාඟණාවක විසින් පිළිගන්වන ලද දිව්‍ය ඕජස් ප්‍රක්ෂිප්ත කල ක්ෂීරපායාසය වළඳා සල්වනයෙහි දිවා විහරණය කොට සුතන්දා ජීවකොපනීත කුශමුෂ්ටි ප්‍රති ග්‍රහණය කොට පුලිල නම් බෝධි වෘක්ෂ මූලයෙහිදී සම්‍යක් සම්බෝධි ඥානය සමධිගම කොට බෝධිද්‍රැම සමීපයෙහිම යථා ක්‍රමයෙන් සප්ත සප්තාහාති ක්‍රාන්ත කොට සුනන්දාරාමයෙහිදී ධර්මචක්‍රය පවත්වා සුමංගලය - තිස්ස ය යන නමින් ප්‍රසිද්ධ අග්‍රශ්‍රාවක දෙදෙනෙකුන් වහන්සේ සමඟ හැම කල්හිම චතුරාශ්‍රවයන් ක්ෂය කළ හාර ලක්ෂයක් පමණ ක්ෂීණාශ්‍රවයන් පිරිවරණ ලදුව සාගත නම් මහතෙර කෙනෙකුන් උපස්ථාන කරනු ලබමින් නන්දාය - සුනන්දාය යන

අග්‍රශ්‍රාවිකා දෙදෙනෙකු විසින් සමධිගත ශාසනය ඇතිව යථා ක්‍රමයෙන් සැරිසරණ සේක්. රම්‍ය නම් පුරයට ප්‍රවිශ්ටව කෙළෙස් හරින් තැවුනාවූ ජනයන්ගෙ සිත් ධර්මකථා නමැති අමෘත රසධාරාවෙන් සිහිල් බවට පමුණුවමින් සුදර්ශන මහා විහාරයෙහි වැඩවස වදාරණ සේක.

මෙසේ සර්වඥයන් වහන්සේ සුධර්ශන විහාරයෙහි වැඩවසන සේකයි ඇසූ රඹගම් නුවරවාසී ජනයා සුවඳ මල් පහන් ගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙත ගොස් වැඳ පූජා වස්තු පූජාකර බණ අසා පසුදිනට දානයට ආරාධනා කොට නුවරට ගොස් නුවර අලංකාර කොට බුද්ධප්‍රමුඛ හාරලක්ෂයක් මහ සඟනට දන් සූදානම් කරන අතර තවත් පිරිසක් වඩිනා මාර්ගය සකස් කරමින් සහ නොයෙක් ආකාරයෙන් සැරසිළි කරමින් සිටියාහුය. එසමයෙහි සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ වැඩවසන ආශ්‍රම ප්‍රදේශයෙන් පිටතට අහසින් වඩින අතර බොහෝ සෙයින් සතුටුව මනුෂ්‍යය මාර්ගය සකස්කරනු දැක එයට හේතු විමසීම සඳහා අහසින් බැස ඔවුන් වෙත වැඩ මේ මාර්ගය කුමක් පිණිස සරසන්නෙහිද ? යි විමසූ පසු,

''ස්වාමීනි, සුමෙධ තාපසයන් වහන්ස, අපගේ දීපංකර බුදුරජාණන් වහන්සේ අද දින අපගේ ආරාධනයෙන් මෙහි දානය සඳහා වැඩම කරති. ඒ සඳහා අපි වඩිනා මර්ගය සරසමුයි'' පැවසීය. ඒ ඇසූ සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේ ඉතා දූලීභීව අසන්න ලැබුණු ආරංචියක් තබා බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් ගැන එසේ නම් බුද්ධ ප්‍රමුඛ මහසඟරුවන වෙනුවෙන් මමත් මේ මාර්ගය සකස් කිරීමට සහභාගි විය යුතුයයි සිතා ගම්වැසියන්ගෙන් මාර්ගය සකස් කිරීමට තමන් වහන්සේටත් කොටසක් ඉල්ලූ පසු ඔවුන් සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේට මහත් සෘද්ධි බල ඇති බව දන්නා නිසා ඉතා අපහසු මඩ ගොහුරු ප්‍රදේශයක් දුන්නේය. එකල්හි තාපසතුමා සිතන සේක්, මට මෙම පෙදෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනුවෙන් මගෙ ගත වෙහෙසා

කල යුතුයි. මාගේ සෘද්ධි බලයෙන් කරන එක මට මදි පුංචිකමක් නිසා දැතවීරිය වඩා කරමියි සිතා උදැල්ලක් සහ කූඩයක් ඉල්වාගෙන මඩ ගොඩ පුරවන්නට ගත්හ.

එසේ එම කාර්‍යය අවසන් කිරීමට ප්‍රථම භාග්‍යවත් අතීත් දීපංකර සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ හාරලක්ෂයක් පමණ මහා සඟරුවන පිරිවරින් එම ස්ථානයට වැඩී සේක. මෙසේ වැඩිය සමස්ත සංඝ සන්නිපාතයම සියලුම කෙළෙස් බරින් මිදුන උතුම් රහතන් වහන්සේලාමය.

මෙම අති උතුම් දර්ශණය සමගම බුදු රජාණන් වහන්සේ තමා ඉදිරියේ සිටිනු දුටු සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේ මහත් සතුටට පත්ව දෙතිස් පුරුෂ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත මාගේ බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ මඩ ගොඩ උඩින් සිරිපා යුගල තබා නොවැඩිය යුතුයි. එසේම පසුපස විඩින්නාවූ වූ උතුම් ආර්‍යමහා සංඝ සන්නිපාතයද මඩ ගොඩ උඩින් නොවැඩිය යුතුයි සිතා මාගේ පිට ඒ දණ්ඩක් වේවායි සිතා ජටාව ගලවා අඳුන් දිවිසම කලලමත දමා බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩසිටි ස්ථානයට හිස තබා දෙඅත් එක්කොට වැඳ දිවිසම මත මඩ වගුරේ මුණින් අතට වැදහොත් සේක. ඉන්පසු සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේ නෙත් ඇර බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ මහා සංඝ රත්නය දැක පැහැදී මෙසේ සිතූ සේක. මම කැමති නම් මේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙතම පැවිදිව රහත් භාවය ලබා සඟ පෙරමුනේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පසුපසින් යාමට උවත් හැකියි. එසේ කිරීම මට සුදුසු නැත ඒ මන්ද ? මේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනය තුල අති විශාල සත්ව සන්හතියක් මේ භයානක සංසාර දුකෙන් මුදවා නිවන් පුරයට යොමු කරන්නේය. මමත් එම පිරිසට එක්වූවොත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනය අන්තර්ධානයෙන් පසුව ඉතිරිවන සත්ව සන්හතියට කාගේ පිළිසරණක්ද ? ඔවුන් කවදා දුකින් මිදෙත් ද ? මේ අවස්ථාවේ මම නිවන් පුරය බලා සා පිපාසාදියෙන් පීඩිතව බලා සිටින සත්ව සමූහයා බලා

සිටියදී ඔවුන්ට නොපෙනෙන සේ සිට තනියම අනුභව කිරීමක් වැනිය. සා පිපාසාවෙන් අඬන දරුවන් බලා සිටියදී අමාරස අනුභව කරන මවක් වැනිය. ගිනිගත් ගෙයක දරුවන් හඬ හඬා සිටියදී ගැලවී යන මවුපියන් වැනිය. එසේ හෙයින් හුදකලාව අප්‍රසිද්ධව නිවන්පුර යාමෙන් ඔවුන් අනාථ කිරීමක් වැනි නිසා මමද මේ දීපංකර සර්වඥයන් වහන්සේ මෙන් සම්‍යක් සම්බෝධියට පැමිණ සද්ධර්ම නමැති නැවේහිලා දුක් සංසාර නමැති සාගරයෙන් සත්ව වර්ගයා එතරකොට නැවත පරිනිර්වාණය කිරීමට මට සුදුසු යයි සිතා අෂ්ට ධර්මසමෝධානයෙන් යුක්තව බුද්ධත්වයට අභිනීහාර කොට වැඳ හොත් සේක.

එසේ වැදහොත් සුමේධ තාපසයානන් වහන්සේ යම් හෙයකින් නියත විවරණ ලබන බෝධිසත්ව වරයන්ට - අෂ්ට ධර්මයෙන් සමන්විතවම නියත විවරණ ලැබිය යුතුද ? ඒ අෂ්ට ධර්මයෙන් සමන්විතවම වැදහොත් සේක. බුද්ධත්වයට ප්‍රාර්ථනා කරන කල මනුෂ්‍යාත්මභාවයෙ හිමසිට බුද්ධත්වය ප්‍රාර්ථනා කලහොත් ප්‍රාර්ථනාව සමෘද්ධවෙයි, නාගයොනියෙහි හෝ අවශෙෂජාති හැර ශක්‍රාදි දෙවයොනියෙහි හෝ සිටියහුට ප්‍රාර්ථනාව සමෘද්ධ නොවේ මනුෂ්‍ය ආත්ම භාවයෙහිදු පුරුෂත්වයෙහිම සිටියහුට එය සමෘද්ධ වේ.

ස්ත්‍රී ආත්ම භාවයේ සිටියන්ට හෝ අකුසල විපාකානුභාවය කරණකොට ගෙන අවපක්ෂයෙහි පණ්ඩකව පූර්ණ පක්ෂයෙහි කාමපරිලාහ සන්සිඳුවන පක්ඛපණ්ඩකවද - උපක්‍රමයෙන් බිජුහරණ ලද ඔපක්කමික පණ්ඩක යොනියෙහිද - අනුන්ගේ නිමිත්ත මුඛයෙන් ගෙන උන්ගේ අසූචියේන් මුඛය තෙමුනු කල කාමරාගය සන්සිඳෙන ආසිත්ත පණ්ඩක යොනියෙහිද - එසේම අනුන් ව්‍යාතික්‍රම කරන්නා බලා කාමරාගය සන්සිඳෙන්නාවූ උසූය පණ්ඩක යෝනියෙහිද - ස්ත්‍රීන් නොවන පුරුෂත් නොවන නපුංසක පණ්ඩක යෝනියෙහිද - මෙවුන් දමෙහි හැසිරෙන කල ස්ත්‍රී නිමිත්ත ප්‍රතිච්ඡන්නව පුරුෂ නිමිත්ත ප්‍රකට වන්නාවූ උභතොබ්‍යජනක යෝනියෙහිද එසේම පුරුෂ නිමිත්ත

ප්‍රතිච්ඡන්නව ස්ත්‍රී නිමිත්ත ප්‍රකට වන්නාවූ උභතොබ්‍යජනක යෝනියෙහිද සිටියාහට හෝ ප්‍රාර්ථනාව සමෘඬ නොවෙයි. පුරුෂත්වයෙහි සිටියන්ටද එම ආත්ම භාවයෙහි රාග, දෙවෂාදි සකල කෙලශයන් නසා අභීත්ඵල ප්‍රාප්තියට පැමිණෙන තරම් හෙතු සම්පත් ඇත්තහුටම ප්‍රාර්ත්ථාව සමෘඬ වේ. හේතු සම්පත් ඇත්තාහටද ජීවමාන බුදුරජාණන් වහන්සේ සමීපයෙහිම ප්‍රාර්ථනා කලහොත් ඔහුට ප්‍රාර්ථනාව සමෘඬ වෙයි.

ප්‍රාර්ථනා සමෘඬ නොවන අය

බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවි කල්හි චෛත්‍ය සංඛ්‍යාත දාගැබක් සමීපයෙහි හෝ බෝධිමූලයෙහි හෝ ප්‍රාර්ථනා කරන්නහුට සමෘඬ නොවෙයි, කාමපරිභෝග වූ ගෘහස්තයා හට සමෘඬ නොවෙයි, බුඬකාරක ධර්‍මයන් පිණිස මහත්වූ ආලයද මහත්වූ උත්සාහයද මහත් වූ ක්‍රියාකාරීත්වයද ඇතිව බුඬකාරක ධර්‍මයන් පයේෂණයනො කරන්නාහට සමෘඬ නොවේ.

බුදුබව පැතීමට සුදුසු අය

යමෙක් තමාගේ බාහු බලයෙන් මේ සතර මහා සාගරය තරණය කොට එතරට යාමට සමර්ථ වේද ඔහු බුදුබව ලැබීමට සුදුසුය. හෙවත් සතිස්ලක්‍ෂ දසදහස් තුන්සිය පණස් යොදුනක් වට ඇති චක්‍රාවාට අභ්‍යන්තරයෙහි සෑම තැනකම කිඹුල්ලු දූති මෝරු ආදී චණ්ඩ මත්ස්‍යයන්ගෙන් ග්‍රහනය වන සමුද්‍රයෙහි ඔරු පාරු ආදි කිසිවක් නැතිව හස්ත බලයෙන්ම පිහිනා එතරට ගිය අයකුට බුඬත්වය සිද්ධ වන්නේ යයි යමෙක් කීවේ නම් එයට නොපසු බැස මම එබඳු සමුද්‍රය පිහිනා එතර ගොස් බුඬත්වයට පැමිණෙමියි කියා සමුද්‍රයට බැසීමට සමර්ථයෙක් වෙත්නම් ඔහු බුඬත්වයට පැමිණෙයි.

තවද යමෙක් එබඳු චක්‍රවාලගර්භය කටු සහිත හුන පඳුරෙන් ගැවසී තිබෙන්නේය එම හුනවනය පාවහන් ආදී කිසිවක් පයනොලා දඬුමුගුරු ආයුධයත් අතින් නොගෙන දෙබෑකොට පීරා පදසා ගමනින්ම එතර ගිය කෙනෙකුට බුඬත්වයට පැමිණිය හැක්කේයයි කී වේ නම් යමෙක් එය අසා මට බුඬත්වය මිස ඒ හුනවනය පසුකර යාම දුෂ්කර දෙයකත් නෙවෙයි සසර දුක් ගන්නා සත්ව වර්‍ගයාහට නිවන් සාදා දෙනු පිණිස පයට සනීපයක් ගෙන දෙන හීතන වනයක් මෙන් සරු නොකොට සක්වල ගැබපුරා තිබූ ඒ හුනවනය වියූහනය කොට ගෙන එතර ගොස් බුඬත්වයට පැමිණෙමියි කියා පටන් ගන්නට සමර්තයෙක් ඇත්නම් ඔහු බුඬත්වයට පැමිණෙයි.

තවද යමෙක් සකල චක්‍රවාලගර්‍භය ඝන හිළුක් වනයක් මෙන් අතුරු සිදුරු නැතිව කඩුතෙල් ආදී තියුණු මුවහත් ඇති ආයුධ උඩුකුරු කොට හිඳුවා තිබෙන්නේය. ඒ චක්‍රවාලගර්‍භය පාවහන් අදී කිසිවක් පයට නොදා ප්‍රකෘතිපාදයෙන්ම පරතෙරට ගියහොත් බුඬත්වය පැමිණිය හැක්කේ යයි කීයේ වී නම් යමෙක් ඒ අසා මට ඒ අපහසු දෙයක් නොවෙයි. තියුණු මුවහත් ඇති අසිපත්‍රවනාදියෙහි වෙහෙස විඳිනා සත්ව වර්‍ගයා එයින් මුදා නිවන් පුරයෙහි පිහිටුවන පිණිස සතර ගුලෙන්යුත් එළුලොමින් කළ ඇතිරියක් පිට යන්නාක් මෙන් සරුනොකොට ආයුධමූනයෙන් ගැවසී ගත් සක්වළ ගැබ පරතෙර ගොස් බුඬත්වයට පැමිණෙමියි කියා යුහුව යන්නට සමර්ථයෙක් ඇත්නම් ඔහු බුඬත්වයට පැමිණෙයි.

තවද යමෙක් එබඳු සක්වළ ගැබ විතච්චිකාංගාරයෙන් හරිතවය තිබෙන්නේය නොහොත් දිළිසෙන කිහිරහුරෙන් පිරී තිබෙන්නේය. මෙබඳු දිළිසෙන අඟුරුමැඩ පරතෙර ගියක්හට බුඬත්වය සිඬවන්නේයයි කීවෙහි නම් ඒ අසා මට එය දුශ්කර දෙයක් නොවෙයි අංගාර නරකාදියෙහි දුක් විඳිනා මාගේ සත්ව වර්‍ගයා එයින් මුදා නිවන් පුරයෙහි පිහිටුවන පිණිස කර්‍ණිකාරමල් දළ අස්නක් මැඩ යන්නාහු

මෙන් සරු නොකොට දිළිසෙන අඟුරු මැඩ පරතෙරට ගොස් බුදු වෙමියි කියා යුහුව පටන් ගෙන යන්නට සමර්ථයෙක් වෙත්නම් ඔහුද බුද්ධත්වයට පැමිණෙයි, තවද යමෙක් සක්වළ ගැබ ජලයෙන් පිරී තිබෙන මුහුදද පීනා එතරට ගොස් එසේම සක්වළ ගැබ සැමතැනම වසා තිබෙන හුනු වනයද වියුහනය කොට පදසා ගමණින්ම එතෙර ගොස් එසේම ආයුධ වලින් ගැවසී තිබෙන චක්‍රවාල ගර්භය දෙපායින් මැඩගෙන පරතෙරට ගොස් එසේම විතච්ඡිකාංගාරයෙන් හරිතව තිබෙන සකලචක්‍රවාල ගර්භය පයින් පාගා එතර ගොස් පරතෙර දැකගත් කෙනෙකුට මිස සෙස්සන්ට බුද්ධත්වය සිද්ධනොවෙයි. කීයේ වීනම් ඒ අසා සසර සයුරෙහි දුක් විඳිනා සත්ව සමූහයා එයින් ගොඩ ගනු පිණිස සකලචක්‍රවාලය පිරී තිබෙන මුහුදත් පිහිනා එතෙර ගොස් මිස බුද්ධ රාජ්‍යය ගත නොහැකියි කීවේ නම් ඒ සියල්ල දුෂ්කර දෙයක් සේ නොසිතා බුද්ධකාරක ධර්මයන් කෙරෙහි පැවති මෙවැනි ආලයෙන් නියුක්ත යම් මහෝත්තමයෙක් ඇත්නම් ඕහට අභිනිහාරසංඛ්‍යාත ප්‍රාර්ථනාව සමෘද්ධ වේ.

තවද යම් කිසිවෙක් සතර අසංඛ්‍යකල්ප ලක්ෂයක් පුරා අටමහ නිරයන්හී පැසී බුද්ධත්වය ලබන්නට කවරෙක් කැමතිදැයි විචාළෙ නම් එය අසා යමෙක් එකී නිරයන්හී තිබෙන අධික දුක් අවබෝධ කරගෙනත් සතර අසංඛ්‍ය යනු කොතරම් දීඝී කාලයක්ද යනු තේරුම් ගෙන මැනවින් අවබෝධ කරගෙන මම යයි කියන්නට සමර්ථ නම් ඔහුට තිබෙන බුද්ධත්වයේ ආලයත් නිසා ඔහුට එම බලාපොරොත්තුව සමෘද්ධ වන්නේය.

ලොකෙක සරණවූ සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේ යහපත්වූ මනුෂ්‍ය ආත්ම භාවයද, පුරුෂත්වයද, එම ආත්මභාවයෙහිම රහත් භාවයට පත්වීමේ හේතු සම්පත්ද, බුදුරජාණන් වහන්සේ දැකීමද, පැවිදි වූ බවද, පඤ්චාඅභිඥා අෂ්ට සමාපත්තිලාභි බවද බුදුරජාණන් වහන්සේට දිවිපුදා අධිකාරය සම්පූර්ණ කල බවද බුද්ධකාරකයන්

කෙරෙහි මහත් ආලය ඇති බවද යන මේ අෂ්ඨ ධර්මයන් සමොධානවම බුදුබවට අභිනිහාර කොට වැදහොත් සේක.

ලොකසිවංකරවූ දීපංකර නම් සර්වඥ රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේද වැඩ සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේගේ ශීර්ෂභාගයෙහි සන්ධ්‍යාඝන ප්‍රභාරජිත රුවන් මෙරක් සේ සවනක් ඝනරැස් දිළිසි දිළිසී වැඩසිට පළුවණී ප්‍රසාදසම්පන්න නේත්‍ර යුග්මය උත්මිලනය කොට කලල පිට වැදහොත් සුමෙධ තාපසයන් බලා වදාරා මේ උග්‍ර තපස් ඇති තපස්වර තෙමේ බුද්ධත්වයට අභිනීහාර කොට වැද හොත්තේය. මොහුට ඒ ප්‍රාර්ථනාව සමෘද්ධ වේදෝ ? නොවේදෝ ? යි ප්‍රමාණාත් ක්‍රාන්ත කල්ප කෝටි ශතසහස්‍රය දක්නා අනාගය ඥානය මෙහෙයා බලන සේක්, මෙයින් කල්ප ශත සහස්‍ර අධික කොට ඇති කල්ප සාරාසඞඛයක් අතික්‍රාන්ත කොට ගෞතම නමින් බුදුවන්නේ යයි දැක පිරිස මධ්‍යයෙහිම වැඩසිට කැටිව වඩිනා සාර ලක්ෂයක් ක්ෂිණාශ්‍රව භික්ෂූන් වහන්සේලාට ආමන්ත්‍රණය කොට කැරවීකසකුණරවානු සාරවූ මධුරස්වරයෙන්,

බුද්ධවංශයෙහි වදාරණ ලද ක්‍රමයෙන් බුද්ධත්වයට විවණ දෙවා වදාරණ සේක්, "මහණෙනි, පඤ්චාභිඥා අෂ්ට සමාපත්තිලාභි හෙයින් උග්‍රවූ තපස් තේජස් ඇති මේ සුමෙධ තාපසයන් බලව්, මේ තෙමේ අවශෙෂ සත්වයෙක් නොවෙයි. මේ කල්පයට සාර සඞඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂකින් මත්තෙහි උත්තරී මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් අනුත්තරවූ මා සෙයින් ලොවුතුරා බුදුව පඤ්ච මහා ගංගාවෙහි ජලයෙනුත් නොනිවිය හැකිවූ ත්‍රිවිධාග්නි නිවා සත්වයන්ට අමාමහ නිවන් බෙදා දෙන උත්තමයෙකි. එසේ හෙයින් මෙබඳු උදාරාඣ්‍යාසය ඇති සත්වෝත්තමයෝ ලෝකයෙහි දුලීභ වෙති. මුලු ලොව සනාථ කරන්නෙත් මෙබඳු එක්කෙනෙක්මය, තමන් මතු සර්වඥතාඥානයට පැමිණෙන කාලයෙහි අනෙකවාරයෙහි ගර්ජනාකොට විඩාවන්නාවූ මහීකාන්තාව අදම වැළඳ ගෙන සතුටු කරවන්නා සේ තෙල මඩ මත්තෙහි වැඳහොත් මහා

පුරුෂෝත්තමයාණෝ සකල වස්තුවෙන් විපුලවූ කපිල වස්තු නම් පුරයෙක ඉපිද සතලිස් දහසක් දෙවඟනන් බඳු වරඟනන් විසින් පිරිවරණ ලදුව ගෘහවාසයෙහි වැස එකොනත්‍රිංශත් (29) සංවත්සරයෙහි ගෘහාභිනිෂ්ක්‍රමණය කොට ඤාණපරිපාකය (නුවණ) වනතුරු හය අවුරුද්දක් දුෂ්කර ක්‍රියා කොට අජපාල නම් න්‍යග්‍රෝධ වෘක්ෂ මූලයෙහිදී ක්ෂිරපායාසය පිළිගෙණ නෙරන්ජනා නම් නදී තීරයේහිදි වළඳා දෙවියන් අලංකෘත කොට පිළියෙල කරන ලද මාර්ගයෙන් බෝමැඩට එලඹ ප්‍රදක්ෂිණා කොට නිරුත්තරවූ අශ්වත්ථ (ඇසතු) නම් බෝධි වෘක්ෂ මූලයෙහි බුදුවන්නේය.

සියනාදීන් දූන් මේ බුඬත්වයට පත්වූ කාලයෙහි වූ සියලු විස්තර සිව්වනක් පිරිස් මැද ප්‍රකාශ කොට වදාරා ඉදිරි රාජ්‍ය ශ්‍රී පදප්‍රාප්තවන රජකු මෙරුවට ප්‍රසාද දෙවා පිරිස මැද සතුටු කරවන නරදේව රජකු සේ ප්‍රශංසා කොට විවරණ දී දෑ සමන් මල් අට මිටකින් පුදා ප්‍රදක්ෂිණා කොට වැඩිය කල්හි භාරලක්ෂයක් පමණ ක්ෂිණාශ්‍රව භික්‍ෂූන් වහන්සේ සුවඳ මල් ආදියෙන් පුදා ප්‍රදක්ෂිණා කොට වැඩි සේක. දසදහසක් සක්වළ දෙවියන් හා එතැන්හි රැස්වූ මනුෂ්‍යයෝද සුවඳ මල් වස්ත්‍රාභරණාදීන් පූජා කර වැඳ ප්‍රදක්ෂිණා කොට ස්වාමීනි, යම් පුරුෂයෙක් සෘජු තොටින් පිහිනා එතර වන්නට උත්සහ කොට වැරදුනොත් යටි තොටින් එතර වේද, ඒ පරිද්දනේ මේ දීපංකර බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනයෙන් බැරි වුවොත් ඔබ වහන්සේ බුදුවන කාලයෙහි ඔබ කරා පැමිණ නිවන් අමා බුදිම්හයි ප්‍රාර්ථනා කොට දීපංකර බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පසුපස ගිය කල්හි මාගේ ස්වාමී දරුවූ සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේ වැදහොත් තැනින් නැගී පාරමී ධර්මයන් සොයමියි දෙව් මිනිසුන් පූජාකළ මල් ගොඩ මත්තෙහි පලක් බැඳ වැඩ උන්සේක. මෙසේ බෝධි සත්වයන් වහන්සේ වැඩඋන් කල්හි සකළ දශසහශ්‍රී ලෝක ධාතුයෙහි දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදීහු රැස්ව බෝධසත්වයන් වහන්සේට මෙසේ ස්තුති කළහ.

සුමෙධ තාපසයන් වහන්ස පාරමිතාවන් සොයනු පිණිස පලක් බැඳ වැඩවුන් පූර්වබෝධිසත්වරයන්ට සම්භවනයම් පූර්වනිමිත්තක් ඇද්ද ඒ සියල්ලම අද දක්නා ලැබේ.

පෙර බෝසතාණන් වහන්සේලාගේ පාරමිතා සෙවීමෙහි අධිකවූ ශිතව්‍යාපගත වෙයි. අධිකවූ උෂ්ණ උපශම වෙයි. ඒ සියල්ලද අදත් විද්‍යාමන විය. එමනිසා ඒකාන්තයෙන්ම විවරණ ලද ආකාරයට බුදුවන සේක.

දසසහශ්‍රී ලෝකධාතුව නිශ්ශබ්ද වෙයි. නිරාකුල වෙයි. අදද සියලු ලෝක ධාතුව නිශ්ශබ්ද විය. එසෙහෙයිනුත් ඒකාන්තයෙන්ම ඔබ වහන්සේ බුදුවන සේක.

සත්වයන්ට අහිතකරවූ මහාවාත නොහමයි. ගංගා හෝ ඇල කඬුගලි ආදීහු සන්දනය නොකෙරෙති. ඒ සියල්ලම අදත් විද්‍යාමාන වූහ. එසේ හෙයිනුත් ඒකාන්තයෙන්ම බුදුවන සේක.

ගොඩ දියෙහි හටගන්නා වූ පිපෙන්නාවූ සියලු පුෂ්පජාතිහු එදාට පිපෙති. ඒ සියල්ලම අදත් එයාකාරයටම සිදුවිය. එසේ හෙයිනුත් ඔබ වහන්සේ එකම ප්‍රාර්ථනාව එයාකාරයටම ඉෂ්ඨ සිද්ධ වෙයි.

එකල්හි සියලු වෘක්ෂලතාදියෙහි ඵලහරිත වෙයි. අදද එසේම ඒ සියල්ලම ඵලාපල වලින් පිරී ඉතිරී තිබේ. එම පෙර නිමිත්ත අනුව ඔබ වහන්සේ ඒකාන්තයෙන්ම බුදු වන්නේය.

එසමයෙහි ආකාශස්ථවූද භූම්‍යස්ථවූද සියලු රත්නයෝ විශේෂයෙන් දිළිසුනාය, අදද දහදහසක් සක්වළ ආකාශ භූමිගත සියලු රත්නයෝ දිළිසුනාය. ඒ කාරනයෙනුත් ඔබ වහන්සේ සම්මා සම්බුඬ රාජ්‍යයට පත් වන්නේය.

මානුෂිකවූද දිව්‍යවූද උභයතූර්‍යයයෝ කිසිවක්හු විසින් අවාදිතව වාද්‍ය වූවාහුය අදද ඒ උභය තූර්‍යයයෝ අභිරවණය කළාහුය. ඒ කාරණයෙනුත් මතු ලොවුතුරා බුදුවන සේක්මය.

පෙර බෝසතාණන් වහන්සේලා පාරමිතා සම්මර්ශනය කරමියි වැඩඋන් සමයෙහි ආකාශයෙන් විචිත්‍ර පුෂ්පයෝ අභිවර්ෂණය කළාහුය. අදද එලෙසින් විසිතුරු මල් වර්ෂව වටා එසේ හෙයින් බුදුවන සේක්මය.

මහා සමුද්‍රය ආභූජනය වෙයි දශ සහශ්‍රී ලෝක ධාතුව ප්‍රකම්පිත වෙයි. තදුභයෝම අදත් එසේ වූවාහුය, ඒකාරණයයෙනුත් මතු බුදුවන සේක්මය.

පෙර මෙසේ වූ කාලයෙහි දසදහසක් සක්වළ සියලු නිරයන්හි ගිනි නිවී ගියේය. අදද එලෙසින්ම සකල නරකයෙහි ගිනි නිවී ගියේය. ඒ කාරණයෙනුත් ඒකාන්තයෙන්ම බුදුවන සේක්මය.

සූර්‍ය දිව්‍යරාජතෙමේ අතිශයින් අභ්‍රමහිකධූම රජොරාහුය යන පඤ්චෝපක්ලෙශයන් කෙරෙත් විනිර්මුක්තව නිර්මලව බබලන්නේය. සියලු තාරකාවෝද දක්නා ලැබෙති. ඒ සියල්ලම අදත් එලෙසින්ම විය. මේ කාරණයෙනුත් බුඬත්වයට පත්වීම ඒකාන්තමය.

වැසි නැතිව පෘථිවියෙහි ජල ධාරාවෝ නික්මෙති. අදත් එසෙයින්ම පෘථිවියෙහි උදකොත්ගත විය. මේ කාරණයෙනුත් ඔබ වහන්සේගේ සම්‍යක් ප්‍රාර්ථනාව ඉෂ්ට සිද්ධ වන්නේය.

පෙර මෙබඳු කාලයෙහි බිලාසය දරීසය යන සත්වයෝ සකසකස්ථානයෙන් නික්මෙති අදත් එලෙසම එකපැහැර නික්මුනාහ. ඒ කාරණයෙනුත් ලොව්තුරා සම්බුඬත්වයට පත්වන්නේය.

පෙර මෙබඳු කාලයෙහි සත්වයන්ගේ අරති දුරුවෙයි. අභිසිත්තගාත්‍ර ඇතියවුන්සේ සතුටු වෙති. දූනුත් එලෙසම විය. මේ කාරණයෙනුත් විවරණශ්‍රී ලැබූ ආකාරයෙන්ම ගෞතම නමින් බුදු වන්නේය.

පෙර බෝසතාණන් වහන්සේලා පාරමිතා සම්මර්ශනය කරම්හයි මෙසේම උන් කල්හි සත්වයන්ගේ රාගව්‍යුපශමනය වෙති. ජිඝච්ඡා සංඛ්‍යාත ක්‍ෂුධාරොගයද විනාශ වෙයි. අදත් එසෙයින්ම විය. මේ කාරණයෙනුත් බලාපොරොත්තුව ඉෂ්ට වන්නේය.

සත්වයන්ගේ රාගය තුනී වෙයි. එසේම කෝපයද, මෝහයද එලෙසම නසී. අදත් එසේම විය. මේ කාරණයෙනුත් සම්මා සම්බුඬ රාජ්‍යයට පත්වීම නියතමය.

පෙරත් මෙසේම මහ බෝසතාණන් වහන්සේලා පාරමිතා සම්මර්ශනයට උන් කල්හි ගුරුළුවන්ට ගොඳුරුවූ නාගයෝ ගුරුළුන් කෙරෙහි භය නැතිව ඔවුනොවන් පිල්කර ආදිය ගෙන කෙළිති. බලලුන්ට ගොඳුරු වූ මීයෝ ඔවුන් තම දරුවන්සේ කෙළෙති. දිවියන්ට ගොඳුරු වූ මුව පොතකයෝ ඔවුන් දරුවන් සේ සුරතල් වෙති. මේ ආදී ක්‍රමයෙන් සර්‍වහිය සන්සිදෙයි. අදත් එලෙසම දක්නා ලැබෙයි. මේ කාරණයෙනුත් ඒකාන්තයෙන්ම බුදුවන සේක්මය.

මෙබඳු වූ පූර්‍ව කාලයෙහි අනිෂ්ටගන්ධ සංඛ්‍යාත දුගඳ නසා සකල ජනමනොඥවූ දිව්‍ය සුරභි සුගන්ධි හමයි. අදත් එසේම විය. මේ කාරණයෙනුත් බුදුවීම නියත කොට දනුම්හ.

අරූපාවචර දෙවියන් හැර දසසහශ්‍රී ලෝකධාතුවේහි දෙවියෝ මෙබඳු කාලයෙහි දක්නා ලැබෙති. දූනුදු එලෙසින්මය. මේ කාරණයෙනුත් බුදුවීම බුඬත්වයට පත්වන සේක.

යම් පමණ නිරයන් ඇද්ද ඒ සියලු නිරයන් පෙර මෙබඳු කාලයෙහි දකින්නට ලැබෙති. අදත් එලෙසින්ම විය. මේ කාරණයෙනුත් ඒකාන්තයෙන්ම බුඬත්වයට පත්වන සේක.

හිත්ති ප්‍රකාර පර්වතාදියකින් කිසිවක්හු මුවහ නොවී මෙබඳු කාලයෙහි එලියේ සිටින සත්වයෝ දොර වසා තිබූ ගෙයි සිටියත් දකිති. ගෙයි සිටි සත්වයෝ දොර සිටියත් දකිති. ප්‍රාකාරයෙන් ඇතුළත පිටත සිටි සත්වයෝද එසේම ඔවුනොවුන් දකිති. කුදුමහත් පර්වත වලින් එපිට මෙපිට සත්වයෝද එලෙසම ඔවුනොවුන් දකිති. ගමින් ගම රටින් රට දිවයිනෙන් දිවයින සක්වළින් සක්වළ ඒ ඒ තැන සිටි සත්වයෝද ඔවුනොවුන් දක්නාහු. ඉදිරිපිට සිටියවුන් සේ කිසිවකින් ආවරණයක් නැතිව සැපසේ දකිති. අදත් දසසහශ්‍රී ලෝකධාතුවම සෑම තැනම ආකාශ භූතව එකෙලිව පෙනෙයි. මේ කාරණයෙනුත් බුදුවන සේක්මය.

අතීතයෙහි බෝධි සත්වයෝ පාරමිතා සම්මර්ශනය කරම්හයි සිතා වැඩ උන් කල්හි ච්‍යුති උත්පත්ති නැති අභය පුරයට සත්වයන් පැමිණවීමට පූර්වනිමිති දක්වන්නා සේ එකෙණෙහි දසසහශ්‍රී ලෝකධාතුවෙහි උපදනා සත්වයකුදු නසිනා සත්වයකුදු නැත. අදත් ඔබ වහන්සේගේ පාරමිතා සම්මර්ශනයෙහි උපදින සත්වයෙක් හෝ නසිනා සත්වයෙක් හෝ නැත. මේ කාරණයෙනුත් ඒකාන්තයෙන්ම මතු බුදු වන සේක්යයිද මෙසේ තමන් දුටු පූර්ව නිමිති ප්‍රකාශ කොට දක්වා නැවත මෛත්‍රීක්ෂ මොපශමාදි සකලගුණ ගණාංගයෙන් යුක්තවූ සුමෙධ තාපසයාණන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ මතු බුදුවන පරිදි අප හැම දෙවියෝම ඒකාන්තයෙන් දනුම්හ. එමනිසා නොපසුබැස වීර්‍ය්‍ය ඇඩි කොට වදාළ මැනවයි. යනාදීන් අනේකප්‍රකාරයෙන් මංගල්‍ය වචනයෙන් කියා සතුටු කරවා දස දහසක් සක්වළ දෙවියෝ කළ ස්තුතිද සර්වඥයන් වහන්සේ විසින් වදාළ වචනයද අසා සතුටුවූ සුමෙධ තාපසයන් වහන්සේ මෙසේ සිතු සේක.

බුඬාධි මහත්තමයෝ නම් ස්ථිර සත්‍ය වචන ඇති සේක. සර්වඥාවරයන්ගේ කථාවෙහි අන්‍යථාත්වයක් නැත. උපන් සත්වයාගේ මරණය නියත වේද, එපරිද්දෙන් සර්වඥවරයන්ගේ වචනය සත්‍යමය එසේ හෙයින් මම බුදු වෙමියි ස්ථිර කොට සිතු සේක.

මෙසේ යහපත මම ඒකාන්තයෙන්ම බුදු වෙමියි කරන ලද සනිටුහන් ඇති සුමෙධ බෝධි සත්ව තෙමේ බුඬකාරක ධර්මයන් සොයන සේක් උඩයට දසදිසා වෙහිම අනෙකප්‍රකාරයෙන් බලන සේක්ද කිසි දිසාවෙකත් නොදැක තමන් වහන්සේගේ චිත්ත සන්තානය බලා අතීත බෝධිසත්වයන් වහන්සේලා විසින් ආසෙවිත නිසෙවිතවූ කරුණාව හා උපාය ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිඳ ගන්නා ලද ආත්මොපකරණ පරිත්‍යාගය චේතනාව දාන පාරමිතාව නම් වෙයි. කියන ලද වස්තු පරිත්‍යාගය ලක්ෂණ කොට ඇත්තාවූ දෙය්‍යධර්මයෙහි ලෝභය නැසීම කෘත්‍යය කොට ඇත්තාවූ තමාට අයත් බව නැති කිරීම හා භවසම්පත්තිය නුවණට වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ පරිත්‍යාග කටයුතු වස්තුව ආසන්න කාරණා කොට ඇත්තවූ පළමුවැනි දාන පාරමිතාව දැක සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි මෙතැන් පටන් දාන පාරමිතාව පුරන්නාවූ තොප විසින් යම්සේ යටිකුරුකොට තබන ලද ජල කළයෙහි මඳකුත් ජලය ඉතිරි නොව වහනය වේද එපරිද්දෙන්ම තොප සන්තක ධනයන් හෝ තොපගේ පුත්‍රදාරාදීන් හෝ අංගප්‍රත්‍යංගය හෝ රාජ්‍ය සම්පත් ආදියක් හෝ ඇද්ද ඒ සියල්ලෙහිම මඳකුත් ලෝභයක් නොකොට සියලු යාචකයන්ට අභිප්‍රායානු කූලවූ පරිද්දෙන් දන් දෙමින් දාන පාරමිතාව පුරා කෘතපුණ්‍ය සම්භාර ඇතිව බෝධිද්‍රැම මූලයෙහි හිඳ බුඬත්වයට පැමිණෙවයි කියා මෙසේ ප්‍රතම දාන පාරමිතාව අධොමුඛිකෘත උදකම්භො පමායෙන් මාරශත සහස්‍රයන් විසිනුදු නොවැළකිය හැකි පරිද්දෙන් අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

ඉක්බිත්තෙන් මෙපමණ බුඬකාරක ධර්මයකින්ම බුඬත්වයට පැමිණිය යුතු නොවෙයි සිතා තවත් බුඬකාරක ධර්මයන් බලන සේක් කරුණාව හා කරුණා ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිඳ ගන්නා ලද කායවාක් සුචරිතයද කාරණා හෙයින් අකර්තව්‍යයන් වැළකීම හා කර්තව්‍යයන් කරන්නාවූ චෙතනාවූ ශීල පාරමිතාව යයි කියන ලද ප්‍රතිෂ්ඨාව ලක්ෂණ කොට ඇත්තාවූ - දුශ්ශීල බව නැසීම කෘත්‍ය කොට ඇත්තාවූ - ශුචි බව නුවණට වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ හිරිඔතප් දෙක අවසන් කොට

ඇත්තාවූ දෙවෙනි ශීල පාරමිතාව දැක තමන්ට තමන් අවවාද වශයෙන් සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි මෙතැන් පටන් ශීල පාරමිතාව පුරණය කරව පුරන්නේද යම්සේ චමරිමෘග තෙම ජීවිතයක් නොබලා තමන්ගේ වාලධියම රක්‍ෂා කෙරේද එපරිද්දෙන්ම තොපිත් මෙතැන් පටන් ජීවිතය ගැනවත් නොසිතා ශීලමය රක්‍ෂා කරන්නේ බුද්ධත්වයට පැමිණෙවයි මෙසේ දෙවෙනි ශීල පාරමිතාව චමරිමෘගවාලොපමායෙන් අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

ඉන් අනතුරුව මේ දාන - ශීල පාරමිතා දෙකෙන්ම බුද්ධත්වයට පත්විය නොහැකැයි සිතා තවත් දුරට ප්‍රඥාව විහිදුවා බලන සේක් කාමභවයෙන් නික්මෙන්නා වූ චිත්තය නෛෂ්ක්‍රම්‍ය පාරමිතාව යයි කියන ලද කාමයෙන් හා භවයෙන් නික්මීම ස්වභාව කොට ඇති කාමාදියෙහි ආදීනව ප්‍රකාශ කිරීම කාර්‍ය්‍යකොට ඇත්තාවූ ඒ කාමාදියෙන් පරංමුඛව නික්මෙන බවක් මෙන් වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ චිත්තොත්‍රාසය හා ශරීරය කම්පාව ආසන්න කාරණා කොට ඇත්තාවූ තුන්වෙනි වූ නෛෂ්ක්‍රම්‍ය පාරමිතාව දැක සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි, තෙපි මෙතැන් පටන් නෛෂ්ක්‍රම්‍ය පාරමිතාව පුරණය කරව පුරන්නේද යම්සේ බන්ධනාගාරයෙහි වසන්නාවූ පුරුෂ තෙමේ දීර්ඝකාලයක් ඒවි විසූවද අනුකම්පාවක් නොකොට උත්කරණ්ඨිතව එහි නොවසා නිදහස් වීමක්ම කැමති වේද එපරිද්දෙන් තෙපිද සර්ව භවය හිර ගෙදරක් සේ සිතා සර්ව භවයෙහි කලකිරී මිදෙනු කැමතිව නෛෂ්ක්‍රම්‍යාභිමුඛව බුද්ධත්වයට පැමිණෙවයි මෙසේ තුන්වැනි නෛෂ්ක්‍රම්‍ය පාරමිතාව බන්ධනාගාරොපමාවෙන් අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

ඉන් අනතුරුව මේ පාරමිතා තුනෙන්ම බුද්ධත්වයට පැමිණිය යුතු නොවෙයි සිතා තවත් බුද්ධකාරක ධර්මයන් සොයන සේක්, කරුණාව හා කරුණා ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිඳ ගන්නා ලද ධර්මයන්ගේ සාමාන්‍යාවබෝධය හා විශේෂාවබෝධය ප්‍රඥා පාරමිතාව යයි කියන ලද දක්‍ෂ වූ දුනුවායෙක් විසින් විඳිනා ලද හී සැර වේගයක් මෙන් යථා

අස්ඛලිත ප්‍රතිවේධය ලක්‍ෂණ කොට ඇත්තාවූ - ප්‍රදීපයක් මෙන් අරමුණු බැබලීම කෘත්‍යය කොට ඇත්තාවූ අරණ්‍යගත ස්වදේශිකයක්හු මෙන් නොමුළාවීම වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ - සමාධිය හා චතුරාර්‍ය්‍ය සත්‍යය ආසන්න කරන කොට ඇත්තාවූ හතරවැනි ප්‍රඥා පාරමිතාව දැක පණ්ඩිතයෙනි මෙතැන් පටන් ප්‍රඥා පාරමිතාව පුරණය කරව, පුරන්නේද හීනමධ්‍යමොත්කෘෂ්ඨ සංඛ්‍යත ත්‍රිවිධ කුලයන් නොතෝරා ගෙපිළිවෙළින් පිඬුසිඟන භික්‍ෂු කෙනෙකුන් සේ තමන්ට ධනකුල ආදියෙන් උත්තමවූද, මධ්‍යමවූද, අධමවූද ප්‍රඥාවන්තයන් තෝරා ඔවුන් වෙත ගොස් කුසලාකුසලාදී පිළිවෙත් විචාරීම් වශයෙන් ප්‍රඥා පාරමිතාව පුරණය කරව, යම්සේ පිණ්ඩගවෙසි භික්‍ෂු පමාවෙන් හතරවැනි ප්‍රඥා පාරමිතාව අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

තදනන්තරයෙන් මෙපමණ පාරමිතා සතර දෙනෙකුගෙන්ම බුද්ධත්වයට පැමිණිය යුතු නොවෙයි සිතා පාරමී ධර්මයන් උපධාරණය කරන සේක් කරුණාව හා උපාය කෞශලඥාණයෙන් පිරිසිඳ ගන්නා ලද කයින් හා සිතින් සතහට වැඩ කිරීමට නිරන්තරයෙන් පවත්නා උත්සාහය පාරමිතාව යයි කියන ලද උත්සාහය ස්වභාව කොට ඇත්තාවූ උපස්තම්භය කෘත්‍යයකොට (ඇත්තාවූ) නොපසු බැස්ම නුවණට වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ අෂ්ඨ වීර්‍ය්‍ය වස්තුව හා සංවෙගය ආසන්න කාරණා කොට ඇත්තාවූ - පස්වැනි වීර්‍ය්‍ය පාරමිතාව දැක සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි, බුදු බවට පත්වීමට කැමති නම් සයනාසන ස්ථානගමන සංඛ්‍යාත චතුර්විධ ඊර්‍යාපථයෙහිම නොනිල් ස්වභාවය ඇති උත්තම සිංහ රාජයකු සේ තොප විසින් සර්ව භවයෙහිම සර්ව ඊර්‍යාපථයෙහිම උපන් අකුශල ධර්මයන්ගේ නැවත නොඉපදවීමෙහිද නූපන් කුශල ධර්මයන්ගේ ඉපදවීමෙහිද උපන් කුශලධර්මයන්ගේ වර්ධනය කිරීමෙහිද නොපසුබැස චතුර්විධ සම්‍යක් ප්‍රධාන වශයෙන් වීර්‍ය්‍ය පාරමිතාව පුරණය කොට බුද්ධත්වයට පැමිණෙවයි මෙසේ පස්වැනි වීර්‍ය්‍ය පාරමිතාව ප්‍රවරමෘග රාජොපමායෙන් අධිෂ්ඨාන කළ සේක්.

ඉක්බිත්තෙන් මෙපමණ බුද්ධකාරක ධර්මයන් පස්දෙනෙකුගෙන්ම බුද්ධත්වය සිද්ධකොට ගත නොහැකි වෙයි සිතා මත්තෙහිදු බුද්ධකාරක ධර්මයන් සොයන සේක් කරුණාව හා උපාය ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිඳ ගන්නා ලද සංස්කාරයන්ගේ අපරාධසහනය කිරීම හා අවෙෂය ප්‍රධාන කොට ඇති තදාකාර ප්‍රවෘත්ත චිත්තොත්පාදය ක්ෂාන්ත පාරමිතාව යයි කියන ලද ඉවසීම ස්වභාව කොට ඇත්තාවූ - ඉෂ්ඨානිෂ්ඨ සහනය කිරීම කෘත්‍යය කොට ඇත්තාවූ - ඉවසීම වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ - අවිරොධය හා තත්වූ පරිද්දෙන් දැන්ම ආසන්න කාරනා කොට ඇත්තාවූ සවැනිවූ සාන්ත පාරමිතාව දැක සුමෙධ පඬිතුමනි මෙතැන් පටන් ගන්ධමාලාදී සුවඳ වස්තූන් හා උච්චාර පස්සාවාදි දුර්ගන්ධ ද්‍රව්‍යය බැහීමෙහික්ෂමව වෛර නොකොට ඉවසීම ස්වභාව කොට ඇති මහපොළොව සේ අනේකවිධ සත්වයන් විසින් කරන ලද සම්මාතාවමානයෙහි අද්වේෂප්‍රධානවූ චිත්තොත්පාදයෙන් යුක්තව ක්ෂාන්ති පාරමිතාව පූරවයි මෙසේ ශූචි අශූ චිනික්ෂෙපක්ෂමව සුන්දරොපමායෙන් හයවැනි ක්ෂාන්ති පාරමිතාව අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

මේ පාරමී ධර්මයන් හය දෙනාගෙන් බුද්ධත්වයට පැමිණිය නොහැකි යයි සිතා තවත් පාරමී ධර්මයන් උපධාරණය කරන සේක්, කරුණාව හා උපාය ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිඳ ගන්නා ලද විරති චෙතනාදීන්ගේ භේදය නොකිරීම සත්‍ය සත්‍ය පාරමිතාව යයි කියන ලද මෘෂාවාද සත්‍යවාද දෙකෙහි දෝෂා දෝෂය දැන අවිහිංසාවාදය ස්වභාව කොට ඇත්තාවූ යථා ස්වභාවය ප්‍රකාශ කරන බව කාර්යකොට ඇත්තාවූ සාධුබව වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ විනීතබව ආසන්න කාරණා කොට ඇත්තාවූ සත්වැනි සත්‍ය පාරමිතාව දැක සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි තෙපි මෙතැන් පටන් සත්‍ය පාරමිතාව පූරව, පූරන්නේද හිමගිම්හාදි සියලු සෘතුවෙහිම තමා යන වීථිය නොයික්මවන ඖෂධිතාරකාව පරිද්දෙන් සෙනසියගණනක් මුදුනෙහි හෙළතත් ධනාදියක් පිණිස ඡන්දාදි වශයෙන් මුසාවාද නොකියා සත්‍ය පාරමිතාව පූරවයි මෙසේ සදාකාල එකවීථිගත ඖෂධීතාරකොපමාවෙන් සත්වැනි සත්‍ය පාරමිතාව

අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

මෙකී පාරමී ධර්මයන් සත්දෙනාගෙන්ම බුද්ධත්වයට පැමිණිය නොහැකියි සිතා තවත් බුද්ධකාරක ධර්මයන් සොයන සේක්, කරුණාව හා කාරණයෙහි දක්ෂව පවත්නා නුවණින් පිරිසිඳ ගන්නා ලද අචල සමාදානය අධිෂ්ඨාන පාරමිතාව යයි කියන බෝධිසම්භාරයෙහි අධිෂ්ඨානය හා ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන් පවත්නාවූ චිත්තෝත්පාදයෙන් අධිෂ්ඨානය බෝධි සම්භාරයෙහි පිහිටවීම ස්වභාව කොට ඇත්තාවූ - ඒ බෝධිසම්භාර ධර්මයන්ගෙ ප්‍රතිපක්ෂ ධර්මයන් මැඩ පැවැත්ම කාර්යකොට ඇත්තාවූ ඒ බෝධි සම්භාරයන් කෙරෙහි නිශ්චල බව වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ ඒ බෝධිසම්භාරයන් ආසන්න කාරණා කොට ඇත්තාවූ අටවැනි අධිෂ්ඨාන පාරමිතාව දැක සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි, යම්සේ සර්වදිශා භාගයෙන් පහරණ ලද වාතයෙන් සුප්‍රතිෂ්ඨිත පර්වතය නොසෙල්වී තිබෙන ස්ථානයෙහිම සිටියදී එසේම තොප විසිනුත් කරන ලද ආත්මාධිෂ්ඨානයෙහි නිශ්චල අධිෂ්ඨාන පාරමිතාව පූරා සම්‍යක් සම්බෝධියට පැමිණෙවයි මෙසේ අටවැනි අධිෂ්ඨාන පාරමිතාව වාතාවිකම්පිත සුප්‍රතිෂ්ඨිත පර්වතොපමායෙන් අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

මේ පාරමි ධර්මයන් අටදෙනාගෙන්ම බුද්ධත්වයට පැමිණිය නොහැකි වෙයි සිතා තවත් පාරමී ධර්මයන් සොයන්නාහු, කරුණාව හා කාරණොපාය කෞශල්‍ය පරිගෘහිත වූ ලෝකයාහට හිත සුඛ සදාදීම හා කාරණා හෙයින් අව්‍යාපාද මෛත්‍රී පාරමිතාව යයි කියන ලද හිතාකාර ප්‍රවෘත්තිය ලක්ෂණකොට ඇත්තාවූ - සත්වයන්ට අභිවෘද්ධි එලවන බව හා ආඝාත දුරු කරන බව කෘත්‍යකොට ඇත්තාවූ සෞම්‍යබව වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ - සත්වයන්ට මනාප බව දැක්වීම ආසන්න කාරනා කොට ඇත්තාවූ - නවවැනි මෛත්‍රී පාරමිතාව දැක සුමෙධ පණ්ඩිතයෙනි, යම්සේ සිසිල් ජලය කල්‍යාණ පාපජන දෙපක්ෂයටම සමසෘතු දක්වාද එපරිද්දෙන් තෙපිදු හිතාහිත සත්වයන් කෙරෙහි විප්‍රහීණානුනය පටිඝයෙන් සමමෙත් පතුරුවා මෛත්‍රී පාරමිතාව පූරා

බුද්ධත්වයට පැමිණෙවයි මෙසේ කල්‍යාණපාපජනා විරෝධ සමසෘතුදායක ශිශිර ජලොපමායෙන් නවවැනිවූ මෛත්‍රී පාරමිතාව අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

මේ පාරමී ධර්මයන් නව දෙනාගෙන්ම බුද්ධත්වයට පැමිණිය නොහැකි වෙයි සිතා උත්තරයෙහිදු පාරමී ධර්මයන් උපධාරණය කරන සේක් කරුණාපීයා කෞශල්‍ය පරිගෘහිතවූ අනුනය ප්‍රතිඝ විධවංශනය හා ඉෂ්ඨා නිෂ්ඨයෙහිත් සත්ව සංස්කාරයන් කියන ලද බධ්‍යස්ථාකාරයෙන් පවත්නා බව ස්වභාව කොට ඇත්තාවූ සාධාරණ කොට දැක්ම කෘත්‍ය කොට ඇත්තාවූ - අනුනය ප්‍රතිඝයන් සන්හිඳවීම නුවණට වැටහීම් කොට ඇත්තාවූ කුශලාකුශල කර්මය ස්වසන්තක බැවින් ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කිරීම ආසන්න කාරණා කොට ඇත්තාවූ දසවැනි උපෙක්‍ෂා පාරමිතාව දැක සුමෙධ පණ්ඩිතුමනි, යමසේ ශුචි අශුචි ප්‍රක්‍ෂෙප කරනු ලබන්නී පෘතුවිතොමො ප්‍රහීන කරන ලද අනුනය ප්‍රතිඝ ඇතිව එහි මධ්‍යාස්ථාකාරව පවතීද, එපරිද්දෙන් තෙපිදු එක් පාර්ශවයෙක්හි තියුණු මුවහත් ඇති ආයුධයෙන් වධහිංසා කරන්නාහු කෙරෙහිත් දායාවක් හෝ වෛරයක් නොකොට සැපදුක් දෙකෙහිම මධ්‍යස්ථාකාරයෙන් උපෙක්‍ෂා පාරමිතාව පූරණය කොට දශසහශ්‍රී ලෝක ධාතුව කම්පා කරවා සනරාමර ලෝකයා හට එකගුරුස්ථානවූ සර්වඥතා ඥානයට පැමිණෙවයි මෙසේ සුචිඅසූචි නික්‍ෂෙපක්‍ෂමවූ වසුන්ධරොපමායෙන් දසවැනි උපෙක්‍ෂා පාරමිතාව අධිෂ්ඨාන කළ සේක.

මෙසේ දශපාරමිතා ධර්මයන් සම්මර්ශනය කොට මේ ලෝකයේහි බෝධිසත්වයන් විසින් පිරිය යුතු බෝධි පරිපාචන බුද්ධකාරක ධර්මයෝ මෙපමණක්මය දශ පාරමිතාවන් හැර අනික් බුද්ධකාරක ධර්මයක් නම් නැත. මේ දශ පාරමිතාවෝද සතර දිග අනු සතර දිග යන අට දිශාවෙහිම නැත. මාගේ හෘදයෙහිම පිහිටියයි දැක සියලු පාරමිතාවන්ම දැඩි කොට අධිෂ්ඨාන කොට නැවත නැවත සමමර්ශණය කරන සේක්

ප්‍රත්‍යුපස්ථාන විසින් අනුලෝමනය වශයෙන් සමමර්ශණය කොට අන්තයෙහි වූ උපෙක්‍ෂා පාරමිතාවෙහි පටන් දාන පාරමිතාව දක්වා ප්‍රතිලෝමනය වශයෙන් සම්මර්ශනය කොට මධ්‍යයෙහි වූ වීර්‍ය්‍යක්‍ෂාන්ති පාරමිතා දෙකෙහි පටන් ආදී අන්ත දෙකෙළවර දක්වා උභතොවර්ධනය වශයෙන් සම්මර්ශනය කොට දෙකෙළවරෙහි දාන උපේක්‍ෂා පාරමිතා දෙකෙහි පටන් මධ්‍යයේහිවූ වීර්‍ය්‍යක්‍ෂාන්ති පාරමිතා දෙක දක්වා මධ්‍යසංක්‍ෂෙපනය වශයෙන් සම්මර්ශනය කොට ප්‍රථම පාරමිතාව සම්මර්ශනය කොට ද්විතීය පාරමිතාවට ගොස් එහිඳු සම්මර්ශනය කොට නැවතත් ප්‍රතම පාරමිතාවට බැස මේ ක්‍රමයෙන් දසවන උපෙක්‍ෂා පාරමිතාව දක්වා නැගි නැගි ප්‍රථමවූ පාරමිතාව දක්වා බැසගෙන ප්‍රත්‍යාගතනය වශයෙන් සම්මර්ශනය කොට මෙසේ දස පාරමිතාවන් පඵමහානය වශයෙන් සම්මර්ශනය කොට නැවත

1. ඇස්, ඉස්, මස්, ලේ ආදී අංග පරිත්‍යාග දාන පාරමිතාව නම් වෙයි.

2. අංග පරිත්‍යාගයට අධමවූ අඹු දරුවන් ග්‍රාම ක්‍ෂෙත්‍ර මුතු, මැණික් ආදී බාහිර වස්තු පරිත්‍යාගය පාරමිතාවගේ සමීපවූ හෙයින් දාන උප පාරමිතාව නම් වෙයි.

3. අංග පරිත්‍යාගයට අධිකවූ ‘‘සස ජාතකයෙහි’’ සෙයින් ජීවිත පරිත්‍යාගය කොට දන්දීම දාන පරමාර්ථ පාරමිතා නම් වෙයි.

4. අංග ප්‍රත්‍යංගයට වන උවදුරකින් මිදීම පිණිස ශීලභේදයකට ඉඩ නොතබා පිරීමෙන් ශීල පාරමිතාව ද,

5. බාහිර වස්තු නිසා ශීල භේදයකට නොපමුණුවා පිරීමෙන් ශීල උප පාරමිතාව ද,

6. ජීවිතය වෙනුවෙන් ශීල භේදයකටද නොපමුණුවා සංඛපාල ජාතකයෙහි සෙයින් පිරීමෙන් ශීල පරමාර්ථ පාරමිතාව දැයි කියා මෙසේ ත්‍රිවිධාකාරයෙන් ශීල පාරමිතාව ද,

7. අංග ප්‍රත්‍යංගයෙහි ලෝභය නොකොට කාමාදියෙන් නික්මීම වශයෙන් නෛෂ්ක්‍රම්‍ය පාරමිතාව ද,

8. බාහිර වස්තුවෙහි ලෝභය සිඳ ගෘහ ජනයා විසින් සොයනා ලද කාමාදියෙන් නික්මීම වශයෙන් නෛෂ්ක්‍රම්‍ය උප පාරමිතාව ද,

9. ජීවිතයෙහි ලෝභය හැර චූලසුත්‍ර සොම ජාතකයෙහි සෙයින් නෛෂ්ක්‍රම්‍ය පරමාර්ථ පාරමිතාව දැයි කියා මෙසේ ත්‍රිවිධා කාරයකින් නෛෂ්ක්‍රම්‍ය පාරමිතාවද,

10. අංග පරිත්‍යාගය කොටද අංග ප්‍රත්‍යංගයෙහි ලෝභය හැර සත්වයන්ට වැඩ අවැඩ නිශ්චය කිරීම් වශයෙන් ප්‍රඥා පාරමිතාව ද,

11. බාහිර වස්තුවෙහි තෘෂ්ණාව හැර එම ප්‍රඥාව මුහු කිරීම් වශයෙන් ප්‍රඥා උප පාරමිතාව ද,

12. ජීවිතයෙහි තෘෂ්ණාව හැර සත්තු භත්ත ජාතකයෙහි සෙයින් ප්‍රඥා පරමාර්ථ පාරමිතාව ද,

13. අංග ප්‍රත්‍යංගයෙහි තෘෂ්ණාව හැර පාරමිතා පූරණයට උත්සාහ කිරීම් වශයෙන් වීර්‍ය්‍ය පාරමිතාව ද,

14. බාහිර වස්තුවෙහි ලෝභය හැර පාරමිතා පූරණයට උත්සාහ කිරීම් වශයෙන් වීර්‍ය්‍ය උප පාරමිතාවද,

15. ජීවිතයෙහි ලෝභය හැර මහා ජනක ජාතකයෙහි සෙයින් පාරමිතා පූරණයට උත්සහා කිරීම් වශයෙන් **වීර්‍ය්‍ය පරමාර්ථ පාරමිතාව** දැයි මෙසේ ත්‍රිවිධාකාරවූ වීර්‍ය්‍ය පාරමිතාවද,

16. අංගයට උපද්‍රව කරන්නවුන් කෙරෙහි ක්‍ෂමා කිරීම වශයෙන් **ක්‍ෂාන්ති පාරමිතාව** ද,

17. බාහිර උපද්‍රව කරන්නවුන් කෙරෙහි ක්‍ෂාමා කිරීම් වශයෙන් **ක්‍ෂාන්ති උප පාරමිතාව** ද,

18. ජීවිතයට උපද්‍රව කරන්නවුන් කෙරෙහි ක්‍ෂාන්තිවාදී ජාතකයෙහි සෙයින් ක්‍ෂමා කිරීම් වශයෙන් **ක්‍ෂාන්ති පරමාර්ථ පාරමිතාව** දැයි මෙසේ ත්‍රිවිධාකාරයකින් ක්‍ෂාන්ති පාරමිතාව ද,

19. අංග ප්‍රත්‍යංගය නිසා සත්‍ය නොබිඳීම් වශයෙන් **සත්‍ය පාරමිතාව** ද,

20. බාහිර වස්තු නිසා සත්‍ය නොබිඳීම් වශයෙන් **සත්‍ය උප පාරමිතාව**ද,

21. ජීවිතය නිසා මහා සුතසෝම ජාතකයෙහි සෙයින් සත්‍යය නොබිඳ සත්‍යය නිසා ජීවිත පරිත්‍යාග කිරීම් වශයෙන් ස**ත්‍ය පාරමාර්ථ පාරමිතාව** දැයි මෙසේ ත්‍රිවිධාකාරයෙන් සත්‍යය පාරමිතාවද,

22. අංගය නිසා පාරමිතාවන්ගේ අධිෂ්ඨානය නොබිඳීම් වශයෙන් **අධිෂ්ඨාන පාරමිතාව** ද,

23. බාහිර වස්තු නිසා පාරමිතාවන්ගේ අධිෂ්ඨානය නොබඳීම් වශයෙන් **අධිෂ්ඨාන උප පාරමිතාව** ද,

24. ජීවිතය නිසා මුගලක්ඛ ජාතකයෙහි සෙයින් පාරමිතාවන්ගේ අධිෂ්ඨානය නොබිඳ අධිෂ්ඨානය පිණිස ජීවිතය පරිත්‍යාග කිරීම් වශයෙන් **අධිෂ්ඨාන පරමාර්ථ පාරමිතාව** දැයි මෙසේ ත්‍රිවිධාකාරයකින් අධිෂ්ඨාන පාරමිතාවද,

25. අංගයට උපද්‍රව කරන්නවුන් කෙරෙහි මෛත්‍රී කිරීම් වශයෙන් **මෛත්‍රී පාරමිතාව** ද,

26. බාහිර වස්තුවට උපද්‍රව කරන්නවුන් කෙරෙහි මෙත් කිරීම් වශයෙවන් **මෛත්‍රී උප පාරමිතාව** ද,

27. ජීවිතයට උපද්‍රව කරන්නවුන් කෙරෙහි එකරාජ ජාතකයෙහි මෙන්මෙත් කොට මෛත්‍රී නිසා ජීවිතය පරිත්‍යාග කිරීම් වශයෙන් **මෛත්‍රී පරමාර්ථ පාරමිතාව** දැයි මෙසේ ත්‍රිවිධාකාරයෙන් මෛත්‍රී පාරමිතාවද,

28. අංගයට සැපදුක් යොදන්නවුන් කෙරෙහි මෛත්‍රී ද්වෙෂ දෙකකින් වෙනස නොදක්වා මධ්‍යස්ථාකාර වීමෙන් **උපේක්ෂා පාරමිතාව** ද,

29. බාහිර වස්තුවය විනාස අවිනාස කරන්නවුන් කෙරෙහිද එබඳු වස්තුවෙන් උපකාර අපකාර කරන්නවුන් කෙරෙහිද එසේම මෛත්‍රී ද්වෙෂ දෙකකින් වෙනස නොදක්වා මධ්‍යස්ථාකාර වීමෙන් **උපේක්ෂා උප පාරමිතාව**ද,

30. එසේම ජීවිතයට විනාස අවිනාස කරන්නවුන් කෙරෙහි ලෝමහංස ජාතකයෙහි මෙන් ද්වෙෂ මෛත්‍රී දෙකින් වෙනස නොදක්වා මධ්‍යස්ථව ඒකාකාර කරුණාවෙන් **උපේක්ෂා පරමාර්ථ පාරමිතාව** දැයි මෙසේ ත්‍රිවිධාකාරයෙන් උපේක්ෂා පාරමිතාවද,

මෙසේ අංග ප්‍රත්‍යංගයෙහි ලෝභය දුරුකොට ඒ ඒ පාරමිතාවන්ට කියන ලද ආකාරයෙන් පිළිපැද පූරණය කිරීම් වශයෙන් පාරමිතා දහයක් හා බාහිර වස්තුවෙහි ලෝභය හැර ඒ ඒ පාරමිතාවන්ට කියන ලද ආකාරයෙන් පිළිපැදීමෙන් උප පාරමිතා දහයක් හා එසේම ජීවිතයෙහි ලෝභය හැර ඒ ඒ පාරමිතාවන්ට කියන ලද ක්‍රමයෙන් පිළිපැදීමෙන් පරමාර්ථ පාරමිතා දහයක් හා මෙසේ දහය දහය එකතු කිරීමෙන් සමතිසයයි කියන ලද පාරමිතාවන් මහාමෙරමත්ථනය කොට ගෙන චක්‍රවාල සමුද්‍රය අල්ලන්නක්හු මෙන්ද සම්මර්ශණය කළ සේක.

මෙසේ පාරමී ධර්මයන් සම්මර්ශණය කරන සුමෙධ තාපසයාණන් වහන්සේගේ ධර්ම බලයෙන් චතුනහුතාධික ද්වයෝජනශතසහස්‍ර බහුලවූ මේ පෘතුවි මත්තහස්ති රාජයක්හූ විසින් ආක්‍රාන්ත කරන හුනකලාපයක් මෙන්ද ශබ්ද පවත්වා ඌර්ධවදිශාභාගයට සෙමින් කම්පාවූව ඌර්ධවදිශා භාගයට හා හෙෂ්ඨිමදිසාභාගයට යමින් විශේෂයෙන් කම්පාවූව පෞරස්ත්‍යාදි දිශාභාගයට යමින් පිරිභ්‍රමණය කළපරිදි දක්වන්නට කීහ දුරෙනිධානයෙහි,

මෙසේ පොළව කම්පාවන්ට වන්කල්හි රම්‍යගම්නුවර වාසීහු සිහි එළවා සිටින්නට අසමර්ථව කල්පාන්ත වශයෙන් මුලිනුදුරා වැටෙන වෘක්ෂයක් මෙන් මූර්ජිත මූර්ජිතව සිටි සිටි තැන ප්‍රපතිත වූවාහුය, අනේක සටාදි භාජන සහස්‍රයෝ වැටී ඔවු නොවුන් හා වැදී බිඳී සුණු සුණුව ගියාහුය. ඒ දැක මහජනයෝ භිය සන්ත්‍රාසයට පත්ව දීපංකර සර්වඥයන් වහන්සේ වෙත එළඹ,

''භාග්‍යවත් අතීත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්ස, මේ භූත යක්ෂ, දේවතාදීන් කෙරෙහි යක්ෂා වර්තයෙක් හෝ භූතා වර්තයෙක් හෝ දේවතා වර්තාදියක් හෝ නොදනුම්හ, මේ සියලු ජනයෝ උපද්‍රැතවූවාහුය කිමෙක්දෝ ? ලොවට භයක් හෝ වේද, සැපයක් හෝ

වේද, තත්වූ පරිද්දෙන් වදාරා අපගේ කුකුස් දුරු කොට වදාළ මැනවයි'' යාච්ඤා කළ හෙයින්,

''උපාසකවරුනි, තෙපි භිය නොවව්, මේ පෘථුවි කම්පාව නිසා තොපට වන අනතුරක් නැත, මා විසින් සුමෙධ පණ්ඩිතයන් වහන්සේට මතු බුදු වෙතියි අද දින විවරණ දෙන ලදුව දුන් පාරමිතා සම්මර්ශණය කෙරෙය ඔහුගේ පාරමිතා සම්මර්ශණය කරණ ධර්ම තේජසින් මහා පෘථිවිය කම්පා වී යයි වදාළ සේක. ඒ ඇසූ ජනී ජනයෝ සුවඳ දුම්, මල් ආදිය ගෙන සතුටු සිතින් යුක්තව සර්වඥයන් වහන්සේට වැඳ නික්ම සුමෙධ බෝධිසත්වයන් වහන්සේ කරා ගොස් පැදකුණු කොට වැඳ මල් පහන් ආදිය පූජා කර ආපසු ගිය කල්හි බෝධිසත්වයන් වහන්සේද දශපාරමී ධර්මයන් සමාදීම් වශයෙන් සිතෙහි දෘඪ කොට තබා වැඩසිටි ආසනයෙන් නැගී සිටිසේක.

ආසනයෙන් නැගෙන්නා වූ සුමෙධ බෝධිසත්වයන් කරා දස දහසක් දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදීහු දිවමල් දිවසුවඳ ආදියෙන් පුදා ''ආර්යවූ සුමෙධ තාපසතුමනි, ඔබ විසින් භාග්‍යවත් අභීත් දීපංකර සර්වඥයන් වහන්සේගේ ශ්‍රී පාද මූලයෙහි මහත් ප්‍රාර්ථනාවක් කරන ලද්දේය. එම ප්‍රාර්ථනාව අනිවාර්යයෙන්ම සමෘද්ධවේ යයි භයක් හෝ තැති ගැනීමක් හෝ ඔබ වහන්සේට නොවේ යයි ඔබ වහන්සේගේ ශරීරයෙහි ස්වල්ප මාත්‍රයක්වත් රෝගයක් හෝ නොඋපදීවයි ශීඝ්‍රව පාරමී ධර්මයන් පුරා සම්‍යක් බෝධිය ප්‍රතිවෙධනය කරන සේක්මයි, යම්සේ මල්පල, ගෙඩිපල වෘක්ෂයෝ ඒ ඒ කාල නොයික්මවා මල්ඵල ගනිත්ද එපරිද්දෙන්ම ඔබ වහන්සේද කාලය අනතික්‍රාන්ත කොට බුද්ධත්වයට පැමිණෙන සේක්වායි යනාදීන් අනේක ප්‍රකාරයෙන් ස්තුති කොට මංගල්‍ය වචන සහස්‍රයෙන් සතුටු කරවා තම තමන්ගේ දිව්‍ය විමාන වෙත ගියකල්හි බෝධිසත්වයන් වහන්සේද දෙවියන් විසින් පුදන ලදුව මම දසපාරමී ධර්මයන් පුරා කල්පශත සහශ්‍රයක් අධික කොට ඇති චතුරා සඞ්ඛ්‍යයක්හුගෙ මස්තකයෙහි බුද්ධත්වයට පැමිණෙමියි දෘඪව

වීර්යාධිෂ්ඨානය කොට අනිලපථයට නැගී හිමවත් පෙදෙසට ගිය පරිදි දක්වන්නට වදාළහ බුද්ධවංශයෙහි,

මෙසේ තමන් වහන්සේ නොබුදුව අතීත කාලයෙහිම බුද්ධකාරක ධර්මයො නම් මුහුයයි කියා දත්හෙයිනුත් ඒ බුද්ධකාරක ධර්මයන් අවිපරීත වශයෙන් පුරා ක්‍රමයෙන් අවුත් බෝමැඩ වැඩහිඳ මේ අභිඥෙය ධර්මය පරිඥෙය ධර්මය සේ ප්‍රහාතව්‍ය ධර්මය මේ ක්ෂාත් ක්ෂාත් කටයුතු ධර්මය මේ භාවිතා කටයුතු ධර්මය යැයි යනාදීන් චතුස්සත්‍ය ධර්මයන් තත්වූ පරිද්දෙන් දත් හෙයින් මාගේ ස්වාමිදරුවූ මටම පිහිටවූ ත්‍රෛලෝක්‍යක බන්ධු වූ භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ බුද්ධ නම් වන සේක..

මෙතකින් මේ සාරාර්ථ සංග්‍රහය නම්වූ
ධර්මප්‍රකරණයෙහි
ප්‍රතමාභිනීහාරකථා නම්වූ
දෙවන පරිච්ඡේදය
නිමි.

මේ තුලින් ඔබ සැමගේ ධර්මඥානය වර්ධණය වේවායි ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ,

පූජ්‍ය අකුරේගොඩ රතනසාර හිමි,
ශ්‍රී කල්‍යාණි යොගාශ්‍රමය,
ගල්දූව, අම්බලංගොඩ.
10.02.2017
දුරකථන - 071 7403900